

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra anglistiky

Diplomová práce

Aktivizace žáků při výuce anglického jazyka

Activating learners of English as a second
language

Vypracoval: Ing. Bc. Veronika Formánková, Ajn – Njn
Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Dvořáková, Ph.D.

České Budějovice 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 29. června 2022

Ing. Bc. Veronika Formánková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé diplomové práce, paní doktorce Kateřině Dvořákové za její rady a podněty během zpracování a za zajímavé podněty během asistentké praxe a nápady během výuky předmětů, které se zaměřovaly na praxi.

Abstrakt:

Práce se zabývá podněty a nápady k aktivizaci žáků na druhém stupni základní školy. Vymezuje aktivizační metody vyučování a metody tradiční, které propojuje s konkrétními připravenými aktivitami využitelnými při výuce anglického jazyka na základní škole a zohledňuje vývojové stadium žáků a jejich přístup k výuce.

Abstract:

The diploma thesis is focused on education at regular primary school and ideas in activating learners of the second grade at primary school. It defines activation methods and subsequently traditional methods which relate to prepared activities useable in teaching English at primary school and learner's approach to learning.

Obsah

Obsah	5
ÚVOD	7
1 Aktivizující výukové metody	9
1.1 Metody diskusní	9
1.2 Induktivní metoda	10
1.3 Metody heuristické, řešení problémů	11
1.4 Metody situační	11
1.5 Metody inscenační	13
1.6 Didaktické hry	13
2 Žák	15
3 Základní metody vyučování	19
3.1 Metody slovní	19
3.2 Metody názorně-demonstrační	23
3.3 Metody názorně-demonstrační	25
4 Aktivizační přístupy ve výuce jazykových prostředků a řečových dovedností	27
5 AKTIVITY VEDOUCÍ K AKTIVIZACI	35
5.1 Základní delší aktivity	35
5.1.1 The life of an influencer	35
5.1.2 Visit London	42
5.1.3 How to bake gingerbread cookies	48
5.2 Kratší aktivity	55
5.2.1 Have you ever been to...?	55
5.2.2 What country have you visited?	57
5.2.3 Make words	59
5.2.4 Who are you?	61

5.2.5	What is it?	64
5.2.6	English speaking countries quiz	65
5.2.7	What could happen?.....	68
6	ZÁVĚR	70
7	SUMMARY	72
8	BIBLIOGRAFIE	74
9	SEZNAM OBRÁZKŮ	77

ÚVOD

V mé diplomové práci se věnuji jednomu ze základních úkolů učitele, kterým je aktivizace žáků, která představuje jejich aktivní zájem a zapojení do výuky. Aktivní zapojení žáků je úkolem všech vyučujících ve všech předmětech a měli by se mu věnovat. V této práci se zaměřuji na aktivizaci v obecné rovině a následně ji propojuji s výukou anglického jazyka. Úkol aktivizace nemusí být vždy jednoduchý, a to zejména na druhém stupni základní školy, právě na něž se zaměřuji. Jedná se tedy o práci se žáky ve věku přibližně 11 až 15 let. V tomto věku žáci prochází zásadním vývojovým obdobím a přimět je k aktivní spolupráci může být často velmi náročné. Prochází obdobím puberty, která se běžně projevuje nezájmem, nepozorností, výkyvy nálad či emoční nestabilitou. Zejména v tomto věku hraje významnou roli motivace, pochopení důležitosti a využitelnosti učiva v běžném životě. Je tedy důležité, aby učitelé žáky učili věci související s reálným životem, ujišťovali je o jejich využitelnosti a zároveň byli tvořiví, využívali různé metody vyučování, a to jak tradiční, tak aktivizační. Je zřejmé, že není možné učit žáky pouze to, co každý z nich v reálném životě využije, nicméně je potřeba tyto informace a činnosti co nejvíce vyzdvihnout. V anglickém jazyce mají vyučující tento úkol jednodušší tím, že se jedná o světový jazyk a využití v reálném životě je tedy v obecné míře nevyvratitelné. Mnoho žáků se s největší pravděpodobností setkalo s angličtinou v praxi během cestování. Dnes a denně se setkávají s anglickými titulky, hudbou, nápisy... I přesto je ale důležité připravovat aktivity tak, aby se žáci o této využitelnosti ujišťovali.

V rámci této práce se věnuji představení nejrůznějších metod, počínaje výkladem, vysvětlováním, které patří mezi metody tradiční a mají své počátky dávno v historii až po metody novodobější, a to metody aktivizační, didaktické hry a další. K aktivizaci žáků nemusí vést pouze metody aktivizační, ale aktivizovat žáky mohou i metody tradiční, nicméně jejich pestrost bude hrát velkou roli. Mimo to bude také rozhodující osobnost učitele, jeho autorita a vztah k žákům. V rámci teoretické části se věnuji také vývojové psychologii a představuji osobnost žáka v tomto období, typické a charakteristické znaky a proměny, kterými jednotlivci v této době prochází. Je velmi důležité, aby toto období a charakteristické jevy znali všichni učitelé, neboť ve svých hodinách a aktivitách musí charakteristické projevy žáků zohledňovat.

V praktické části se věnuji návrhu konkrétních aktivit, které by k výše zmiňované aktivizaci měly vést. Praktická část se skládá ze tří hlavních aktivit – souboru aktivit a následuje několik kratších aktivit, které je možné do hodin začleňovat dle potřeby a vedou zejména k procvičování či opakování dané látky. Aktivity jsou zároveň navrženy tak, aby bylo možné jejich obměňování, využívání na různé gramatické jevy, různou slovní zásobu apod. S ohledem na to by tak měly být využitelné pro učitele s nejrůznějšími přístupy, a i napříč ročníky.

Metody, nápady a aktivity jsou inspirovány teoretickými poznatky z literatury, osvědčenými praktikami vyučujících, se kterými jsem se během svého studia na základní, střední i vysoké škole setkala a také mými osobními zkušenostmi z pedagogické praxe. V praxi jsem se setkávala velmi často s jednostranným využíváním pouze tradičních metod, jako je pouhý výklad a metod aktivizačních bylo využíváno méně. Právě i tato zkušenost mě vedla k zamýšlení se nad touto problematikou a ke zpracovávání těchto aktivit. Některé aktivity v této práci vycházejí také z metod tradičních a mohly by být pojaty i více aktivizačně, ale jako důležité vnímám reálnou využitelnost a zakomponování do nynější výuky. V rámci vymýšlení konkrétních aktivit jsem byla v kontaktu s vyučující anglického jazyka na základní škole, která přidala určité podněty k připravovaným aktivitám tak, aby je i ona mohla následně s žáky použít a aby bylo co nejvíce možné, je do běžné výuky na základní škole v dnešní době zakomponovat bez radikálních změn přístupů a zvyklostí žáků, a i s ohledem na další využívané didaktické pomůcky.

Vzhledem k velkému množství proměnných v této problematice, mezi něž můžeme řadit jak různé osobnosti žáků, tak učitelů, nebudou všechny metody a postupy působit na všechny žáky stejně. Míru aktivizace bude ovlivňovat zejména složení třídy, třídní a školní klima, studijní předpoklady žáků apod. Je ale zřejmé, že by všechny tyto aktivity měly směřovat žáky k aktivnějšímu zapojování ve výuce a s tím spojeným lepším studijním výsledkům.

1 Aktivizující výukové metody

Aktivizující metody jsou v pedagogice spojovány s novým pohledem na pozici žáka ve výuce. Tím se zejména liší od metod tradičních, kterým vyčítají monostrukturu výuky, direktivní řízení, podceňování či potlačování samostatnosti žáků. Tím nelze ale říct, že cílem aktivizujících metod je vyřazení metod tradičních. Velmi efektivní je totiž jejich společné využití. Aktivizující metody mají za cíl překonání zakotvených stereotypů ve výuce a podporu tvořivého hledání učitelů (Maňák, Švec, 2003). Jankovcová, Průcha a Koudela (1989) definují aktivizující metody jako postupy, které vedou k samostatnému řešení problémů, rozvoji myšlení a vlastní práci žáků. Na základě jejich definice lze tedy aktivizující metody spojovat také s motivací žáků, se kterou přímo souvisejí.

Za další cíl považujeme rozvoj osobnosti žáka, samostatnost v tomto kontextu souvisí se zodpovědností a tvořivostí. Žáci mají v rámci těchto metod možnost částečně ovlivňovat cíle výuky, učit se individuálně i formou společné skupinové práce. Jsou více motivovaní, pokud vidí ve výuce propojení s reálným světem, využití v běžném životě, což je dalším důležitým bodem, který si tyto metody kladou za cíl (Maňák, Švec, 2003).

Aktivizujících metod existuje celá řada, a tak není možné všechny zmínit. Důvodem je i jejich, již zmiňované, propojování s metodami tradičními. Nejvýznamnější metody představuje Maňák a Švec (2003), kteří je dělí na metody diskusní, heuristické, situační, inscenační a didaktické hry. V této práci jsou tyto metody představeny na základě jejich rozdělení.

1.1 Metody diskusní

Mezi aktivizující metody řadíme diskusi. V metodách tradičních se setkáme s rozhovorem, který ovšem nedokáže naplnit cíle tak, jako celková diskuse. Liší se od rozhovoru tím, že si její účastníci v průběhu vyměňují názory na předem určené téma, hledají argumenty založené na svých zkušenostech a společně hledají řešení. Diskusi je vhodné využívat v situacích, kdy na vyučované téma mohou existovat různé názory, když chceme žáky seznámit s novými nebo zajímavými poznatky či zkušenostmi, pokud téma souvisí s hodnotovými postoji, pokud chceme, aby si žáci vytvořili vlastní názor. Téma

diskuse je ale vhodné důkladně promyslet, neboť tato metoda nemusí být vždy příliš vhodná. Důležitou roli hraje také učitel, který musí být schopný diskusi vést, zejména ve velké skupině žáků to může být náročné a je potřeba vyvážené zapojení, respektování cizích názorů atd. Na úvod musí učitel bezpečně seznámit všechny žáky s diskutovaným tématem, aby mu všichni porozuměli. K myšlenkám žáků musí být přistupováno s uznáním, v průběhu diskuse je vhodné, aby učitel shrnul dosažené výsledky a formuloval východiska k dalšímu pokračování. Diskusi lze uskutečnit mnoha způsoby v různých situacích. Jako příklad můžeme uvést diskusi na základě referátu, v malých skupinkách, na základě tezí (Maňák, Švec, 2003).

V anglickém jazyce je možnost využití diskuse pestrá. Primárně cílí na rozvoj komunikačních dovedností a je možné ji využít při výuce jakéhokoli gramatického jevu. Diskuse však závisí na pokročilosti žáků a na základní škole je reálná zejména ve vyšších ročnících. Učitel musí věnovat dostatečné množství času přípravě a poskytnout žákům vhodnou a dostatečnou jazykovou oporu. Šebestová, Najvar a Janík (2011) uskutečnili výzkum o rozvoji řečových dovedností ve výuce anglického jazyka a jejich zkoumání ukazuje, že dochází ke značným rozdílům v čase věnovanému mluvení dle učitelů, velmi často převažuje receptivní učení, přitom témat pro diskusi existuje celá řada.

1.2 Induktivní metoda

Další metodou, se kterou se můžeme v praxi setkat je tzv. induktivní metoda. Zatímco často využívaná deduktivní metoda je učení se na základě pravidel, pod induktivní metodou představujeme takovou metodu, kdy žáci na základě využívaného jevu sami odvozují pravidla. Jedná se tedy o opačný přístup, kdy z konkrétního pozorování vytváříme pravidlo (Tůma, 2008). V praxi se častěji setkáme s přístupem deduktivním, nicméně s myšlenkou induktivního přístupu přišel již F. Bacon, anglický renesanční filosof, který trval na vysvětlování skutečných jevů v přírodě právě tímto způsobem. Tato metoda má hluboce praktický a sociální význam (Dostál, 2008). Induktivní metodu je možné začlenit i do výuky anglického jazyka, a to například při výuce jakéhokoli gramatického jevu, kdy žáci mohou pravidla odvozovat například z předloženého textu a za vedení učitele tak vytvořit gramatická pravidla pro daný jev.

1.3 Metody heuristické, řešení problémů

Tyto metody se soustředí na tvůrčí myšlení, hledání tvůrčích způsobů řešení problému. Jedná se o aktivizující metody, které ovšem nefungují zcela odděleně od dalších metod, a to i tradičních. Tyto metody představují taktéž učení pokusem a omylem, žáci se učí z úspěchu a chyb, jako v běžném životě. Cílem je, aby žák samostatně objevoval. Je postaven před určitý problém a za pomoci hypotéz, kladení otázek, návrhů řešení vybírá a hledá správné řešení. Po celou dobu je veden a směřován učitelem, z čehož vyplývá zmíněné propojení i s dalšími metodami. Aby žáci dokázali tímto způsobem pracovat, musí již mít nějaké vědomosti a předpoklady, což ukazuje na důležitost dalších metod. Problém, který má žák řešit vychází z obtížné, nejasné a nové situace, nad níž přemýšlí, klade si otázky a postupným přemýšlením dochází k řešení. Celý postup řešení problému můžeme rozdělit do pěti fází. První částí je identifikace problému. Ne vždy žák daný problém vidí a cílem je, aby učitel pomohl k jeho odhalení a uvědomění si. Následuje analýza dané problémové situace, jejíž cílem je pochopení a definování problému. Pomoci může otázka, jaká fakta známe a jaká nám chybí, co je pro nás důležité znát a co nikoli. Vytváření hypotéz je další podstatnou součástí celého procesu. Potřebujeme vytvořit představu o celkovém řešení problému. Na tuto fázi navazuje verifikace hypotéz, kdy daný poznatek buď přijímáme nebo vyvracíme. Důležitou roli hraje také chyba, neúspěch, který má být podnětem k dalšímu bádání. Návrat k dřívějším fázím je často neodmyslitelnou součástí celé metody. Tato fáze může nastat v důsledku objektivních nebo subjektivních okolností, jako jsou nepříznivé externality či nedostatečná příprava či předpoklady žáků (Maňák, Švec, 2003).

V anglickém jazyce by se tato metoda dala využít v rámci induktivního postupu, který byl představen v předchozí kapitole.

1.4 Metody situační

Motivace žáků je ovlivněna možností využít danou problematiku v reálném životě. Pokud žák ví, že probíranou látku využije v běžném životě nebo má k běžnému životu blízko, je více motivovaný se jí věnovat (Vágnerová, Lisá, 2021). K tomu jsou vhodné právě metody situační, které se vztahují na širší zázemí problému. Představují reálné případy ze života. Tyto problémy vyžadují větší úsilí a rozhodování. Ve školách

bohužel vazby na reálný život často chybí, na čemž se shoduje jak Maňák se Švecem (2003), tak Vágnerová a Lisá (2021). Ve škole se tedy jedná o metodicky zpracovaný materiál, který reflektuje reálnou problémovou situaci. Důležité je, aby její řešení nebylo jednoznačné. Při přípravě výuky touto metodou je prvním krokem vhodná volba tématu, která musí být v souladu s cíli výuky. Žáci dostávají materiály, jimiž mohou být různé dokumenty, reportáže apod. Učitel žáky s danou problematikou seznámí a nasměruje je. Žáci s danými materiály a na základě rad pracují, navrhují řešení a diskutují své názory (Maňák, Švec, 2003).

Maňák se Švecem (2003) vidí velký přínos této metody, pokud navazuje na méně komplexní metody. Další pozitivní přínos lze spatřit v sociálním učení. Existuje více typů a postupů těchto metod. Příkladem je metoda rozboru situace, která spočívá v pečlivém individuálním studiu písemností. Po individuální práci následuje diskuse ve třídě za pomoci učitele. Cílem je rozvoj logického uvažování, hledání různých variant, výběr vhodného řešení. Dalším typem je řešení konfliktní situace. Jedná se o situace, ve kterých hraje roli osobní názor, postoje či zájmy. Žáci jsou nuceni rozhodovat v časové tísně a při nekompletní znalosti všech okolností. Za zmínku stojí také dynamická situační metoda, která se využívá při analýze komplexnějších případů. Východiskem je popis situace, který ovšem není kompletní a má být doplněn. Jedná se o náročnější metodu, která bývá zpravidla řešená ve skupinách (Maňák, Švec, 2003).

Metodický postup se u situačních metod liší podle cílů a charakteru učiva. Základní fáze jsou ale ve všech situačních metodách shodné. Prvním krokem je prezentace případu. Prezentace může mít různou formu, a to například písemnou či na základě ukázky z TV, film... Ve druhém kroku je potřeba získat další informace. Zdrojem informací může být buď učitel nebo třeba internet. Následuje fáze řešení případu. Tato fáze se liší dle typu situační metody. Problém může být řešen buď individuálně či ve skupině nebo kombinovaně. Předposlední fází je rozbor variant řešení a následuje diskuse. Na závěr je potřeba zhodnotit výsledky.

V anglickém jazyce je možné tyto metody využít zejména v rámci projektové práce. Ta si zakládá na propojení s reálným životem, propojuje práci hlavy a rukou, což má také pozitivní vliv na motivaci žáků (Skalková, 1995). Projektovou výuku hodnotí pozitivně také Janíková (2011). Díky projektové výuce mohou žáci vidět, že jsou schopni

získané znalosti z hodin využívat v běžném životě, což významně zvyšuje jejich zájem. Tento způsob výuky může být ideálním zejména v období pozdější adolescence, kdy žáci stále více po reálném propojení touží (Vágnerová, Lisá, 2021). V rámci projektové výuky se mohou žáci učit pracovat s anglickými zdroji například na internetu, vyhledávat informace přímo v anglickém jazyce, tvořit plakáty. Do projektové výuky lze zařadit také různé kooperace se zahraničními školami, exkurze do anglicky mluvících zemí apod. Haines (1989) také vyzdvihuje vhodnost projektové výuky ve skupinách, v nichž jsou žáci na různých úrovních. Díky rozmanitosti projektové výuky je možné více podpořit slabší žáky, zvýšit jejich sebedůvěru a vztah k učení.

1.5 Metody inscenační

Inscenační metody spočívají v sociálním učení v modelových situacích. Žáci jsou aktéry předváděných situací. Cílem je propojení hraní rolí a řešení předem stanoveného problému. Prvním krokem této metody je příprava inscenace, ve které se stanovují cíle, rozdělují role apod. Druhým krokem je realizace. V této fázi dostávají žáci pokyny ke ztvárnění dané postavy. Poslední fází je hodnocení, které by mělo následovat hned po ukončení realizace (Švec, Maňák, 2003).

Ve výuce anglického jazyka je možné inscenaci neboli také dramatizaci využít. Zejména ji využíváme v reálných situacích, mezi něž můžeme zařadit návštěvu restaurace, seznamování, získání informací v informačním centru, žádost o pomoc v obchodě apod. Vzhledem k tomu, že reálné situace by se měly ve výuce objevovat co nejvíce, je využití potřebné a vede k aktivizaci žáků.

1.6 Didaktické hry

Pod pojmem didaktických her si můžeme představit poměrně širokou škálu aktivit. Obecně lze za didaktickou hru považovat takovou aktivitu, která dává žákovi možnost alespoň částečné seberealizace. Jedná se o volnější a alternativní aktivity, které jsou pro něj zábavnější a zajímavější. Aby didaktické hry splnily svůj účel, musí se vždy držet cíle výuky. Existují zejména tři druhy didaktických her – interakční hry, simulační a scénické. Interakční hry využívají různých pomůcek, například hračky či stavebnice. Dále sem patří sportovní a skupinové hry, společenské, myšlenkové či strategické hry. Simulační hry se

soustředí na hraní rolí, konfliktní hry, řešení případů. Scénické hry pak souvisí s dramatizací. Didaktické hry ve výuce vyžadují kvalitní přípravu. Prvním krokem v rámci této přípravy je vymezení jejích cílů. Je potřeba diagnostikovat připravenost žáků, zda mají potřebné vědomosti pro zvolený typ hry apod. Dalším krokem musí být ujasnění pravidel hry. Učitel musí stanovit úlohu vedoucího hry, čímž myslíme hodnocení, řízení a další nezbytné kroky a rámci organizace. Již předem je nutné mít stanovené způsoby hodnocení, zvolené vhodné místo. Součástí je také příprava pomůcek a potřebných materiálů. Didaktická hra by měla mít stanovený časový limit a promyšlené případné varianty a modifikace. Didaktické hry jsou ve výuce hodnoceny velmi kladně, neboť působí na osobnost celostně, podporují představivost, imaginaci a prožívání. Jsou také impulsem k tvořivým projevům. Existují různé rady pro tvorbu didaktických her, ale celý postup jejich začlenění do výuky je záležitostí tvořivého učitele (Maňák, Švec, 2003).

V anglickém jazyce je prostor pro didaktické hry velký. Nutné je znovu připomenout důležitost vhodného propojení s cíli výuky. V rámci kratších aktivit v praktické části lze vidět několik didaktických her. Jedná se zejména o hry na procvičování slovní zásoby či gramatických jevů. Žáci například hádají navštívená místa žáků z opačného týmu, v rámci dramatizace představí výhody a nevýhody práce influencera a další.

2 Žák

Doba, kdy každé dítě začíná chodit do školy je pro něj i pro jeho rodiče významným milníkem. Nástup do školy a škola samotná každého žáka významně ovlivňuje v jeho celkovém vývoji a rozvoji. Většina dětí se stává žáky základní školy ve věku mezi šesti a sedmi lety. Hned na počátku školní docházky lze u žáků pozorovat velké změny například v sebehodnocení. Školní věk žáka můžeme rozdělit do tří základních etap. Jedná se nejprve o raný školní věk, kterým žáci procházejí zejména v první a druhé třídě. Následuje střední školní věk, který trvá přibližně do ukončení prvního stupně základní školy. Právě mezi raným a středním školním věkem můžeme u dětí pozorovat největší změny (Vágnerová, Lisá, 2021).

Pro velkou část žáků znamená období středního školního věku první setkání s anglickým jazykem. Na většině základních škol se s výukou anglického jazyka začíná ve třetí třídě, i když mnoho dětí s ní přichází do styku dříve, a to již v mateřské škole či během první a druhé třídy ve škole základní díky různým zájmovým kroužkům.

Starší školní věk, tedy třetí etapa, z pohledu vývojové psychologie nastává na druhém stupni, tj. v 6. třídě. Jedná se o období pubescence a tato fáze trvá přibližně do 15 let věku dítěte. Každé dítě prochází řadou změn, vývojem zrakového, sluchového vnímání. Velmi podstatný je vývoj myšlení, zpracování informací a řešení problémů. Proměna dětského uvažování probíhá postupně. Období uvažování na prvním stupni lze nazvat fází konkrétních logických operací. Mladší žáci vycházejí při uvažování nejraději z vlastní zkušenosti. Postupem času ale začínají chápat pravidla, souvislosti, vztahy, dokážou využívat dostupné informace. Při nástupu do školy nejsou žáci schopni odpovídajícího sebehodnocení. S tím pracují postupně a zhruba od 9 let jsou již schopni alespoň částečného sebehodnocení, které se stále zlepšuje. Jak již bylo zmíněno, nejvíce změn v těchto oblastech můžeme pozorovat ve středním školním věku, který je zároveň také přípravou na druhý stupeň základní školy. Rozdíl mezi žákem na prvním a druhém stupni můžeme vidět také v udržení pozornosti. Na začátku školní docházky dítě udrží svou pozornost zhruba 7-10 minut. Doba udržení pozornosti se ale zvyšuje a při přechodu na druhý stupeň by měla být 10-15 minut. Postupem vývoje se navyšuje také kapacita paměti. Vágnerová a Lisá (2021) toto navýšení ukazují na počtu zapamatovaných slov či čísel. Paměť se v období mezi začátkem školní docházky a

přechodem na druhý stupeň zhruba zdvojnásobí. Paměť žáků mezi 1. – 3. třídou funguje převážně mechanicky neselektivně. Žáci mezi 4. a 6. třídou jsou již schopni využívat účinnější strategie zapamatování a přestávají se učit pouze mechanicky. Dochází také k rozvoji strategie vybavování, učí se z paměti a dokážou si opakovat (Vágnerová, Lisá, 2021).

Žáci na druhém stupni procházejí první fází dospívání, kterou nazýváme taktéž pubescence. Období dospívání je poměrně dlouhou etapou, která začíná zpravidla přechodem na druhý stupeň a trvá až do konce středního vzdělávání, přibližně od 10 do 20 let věku každého jedince. Raná adolescence – pubescence je spojena s řadou změn. Významnou a nejnápadnější změnou je tělesné dospívání, nazývané také pubertou. S tím souvisí také hormonální proměna, která se často projevuje v nestabilitě emočního prožívání (Vágnerová, Lisá, 2021). Kuželová a Ptáček (2013) řadí labilitu emocí, změny nálad, citlivost ke kritice, nestálost a nepředvídatelnost emocí mezi základní zvláštnosti chování tohoto věku. Změny se dějí také v myšlení, žáci jsou již schopni abstraktního uvažování, a to i o věcech neexistujících. Pubescenti mají tendenci se osamostatňovat od rodičů a významnou roli hrají vrstevníci (Vágnerová, Lisá, 2021). Důležitou roli hraje ale v tomto období ve škole autorita učitele. Na to upozorňuje Kohout (2010), dle nějž bez autority není možné žáky cokoli naučit.

Podstatnou roli pro styl výuky na druhém stupni, na který se tato práce zaměřuje, hraje již zmiňovaný vývoj poznávacích procesů. Žáci nejen že jsou schopni učení se z paměti či opakování, začínají také hypoteticky uvažovat o různých možnostech, přemýšlejí o světě, o tom, jaký by mohl či měl být. Mimo to dokážou uvažovat systematičtěji či například experimentovat s vlastními úvahami. Induktivní uvažování prošlo také svým vývojem a pubescenti již dovedou své poznatky více zobecňovat. Na nižším stupni byli žáci také schopni induktivního myšlení, nicméně bylo omezeno jejich osobními zkušenostmi. Žáci na druhém stupni jsou schopni vymezit nadřazenou kategorii, a to i pro abstraktní věci. Jedná se například o práci s čísly či práci s abstraktními pojmy. Při výuce lze využít také práci s hypotetickým problémem, se kterým by si dospívající žáci již měli, oproti mladším žákům, vědět rady. Mladší žáci lpěli více na současnosti, na tom, co aktuálně prožívají. Pro dospívající se stává důležitá také budoucnost a neupínají se tolik na to, co prožívají v daný moment. Spolu s celou řadou

změn souvisejících s uvažováním je nutné zaměřit se také na postoj těchto jedinců k základním psychickým potřebám. Právě orientace na budoucnost může pro některé z nich znamenat částečnou ztrátu jistoty a bezpečí. Ve chvíli, kdy se žáci začnou více zaměřovat na budoucnost, začnou se více soustředit na seberealizaci. Přemýšlí o tom, jaké mají v budoucnu možnosti. S orientací na budoucnost může ale docházet k situaci, kdy se jedinec začne spokojovat s ne jemu odpovídajícími výsledky. Upíná se na budoucnost a aktuální výsledky nepovažuje za důležité, což může mít zásadní vliv na přístup k výuce. Stejně tak je důležité si uvědomit, že dospívající žáci bývají přecitlivělí a vztahovační, což souvisí s jejich nezralostí a nevyrovnaností a je potřeba s tím ve výuce předem počítat, protože se jedná o běžný jev spojený s dospíváním (Vágnerová, Lisá, 2021).

Vágnerová s Lisou (2021) také upozorňují, že výuka na druhém stupni rozvíjí jen určitý způsob uvažování a ovlivňuje pubescenty jednostranně. Žáci řeší situace, které mají zpravidla jasné řešení a uvědomují si, že v porovnání s běžným životem jsou často nesrovnatelné. Důležité změny probíhají také v kontextu socializace, spojené se samostatným vstupem do společnosti. Projevují se zejména při ukončování povinné školní docházky, kdy jsou žáci druhého stupně postaveni před rozhodováním ohledně svého dalšího působení, přemýšlejí nad volbou budoucí profese, která úzce souvisí s tím, na jakou střední školu budou směřovat. Na začátku druhého stupně, v období mladší adolescence, dochází ke změnám ve vztazích s druhými lidmi. Pubescent není ochotný se podřizovat a podřazené postavení odmítá. Své schopnosti si dokazuje tím, že dospělým oponuje, diskutuje s nimi a neustále polemizuje s jejich názory. Dalším typickým znakem je netolerance k dospělým. Vztah pubescenta s vrstevníky by se dal přirovnat k soupeření ve sportu. Jedná se o trénink jeho vlastních schopností, chce ukázat své schopnosti a buď se vrstevníkovi vyrovnat, nebo ukázat svou převahu. S tím je spojená také kritika vrstevníků (Vágnerová, Lisá, 2021).

Osobní rozvoj pubescentů ovlivňuje zejména rodina, která je sociálním zázemím, od kterého se jedinec začíná postupně odpoutávat. Dále škola, která žáka směřuje k jeho budoucímu sociálnímu zařazení. Podstatný vliv na rozvoj schopností a dovedností mají nejrůznější volnočasové instituce, do kterých žáci dochází. Stále důležitější se pro

dospívající stávají vrstevnické skupiny, které jim dodávají stále více potřebnou emoční a sociální oporu. V této skupině jedinec získává přátelství (Vágnerová, Lisá, 2021).

Důležité je zmínit motivaci k učení. Ta se ve starším školním věku mění. Žáci již mají zkušenosti s hodnocením jejich výkonu, ten se začíná stabilizovat a každý žák si získává osobní standard. Tímto standardem je myšlen takový výkon, se kterým se spokojí žák, rodiče a učitelé a žák ho dosahuje bez většího úsilí. Žáci se v tomto věku zpravidla neučí proto, aby obohatili své znalosti a dovednosti, ale pokud se výuce věnují nad míru osobního standardu, důvodem je například touha uspět v přijímacích zkouškách a dostat se tak na vybranou a preferovanou školu. Motivace je závislá na subjektivním vnímání významu učiva. Pokud má žák pocit, že učení je nepotřebné a samoučelné, jeho motivace k práci klesá. Každý žák má rád jiné předměty, některé ho baví a některé nikoli a od tohoto vztahu se také odvíjí samotná motivace. Vágnerová a Lisá (2021) uvádí, že mezi neoblíbené předměty mezi žáky druhého stupně patří mateřský jazyk. Za hlavní důvod lze považovat, že žáci mají pocit, že mateřštinu umí každý a další práce s ní jim přijde zbytečná a nesmyslná. Postoj k ostatním předmětům je pak závislý na aspiracích jedinců. Budou preferovat takové předměty, které budou vnímat jako užitečné pro budoucí profesi (Vágnerová, Lisá, 2021). Vzhledem k neustálému rozšiřování požadavků na znalost anglického jazyka v běžném a profesním životě lze věřit v rostoucí motivaci žáků se tomuto cizímu jazyku věnovat.

Ve vztahu k učiteli lze ze strany pubescentů očekávat kritičnost, negativismus, tendenci provokovat. Od učitelů žáci očekávají stabilitu názoru a spravedlnost (Vágnerová, Lisá, 2021). I přesto, že tyto situace mohou a zajisté často jsou pro učitele náročné, musí hledat operativně řešení, je velmi důležité se snažit vyvarovat neúčinnému vyhrožování, načež upozorňují opakovaně Navrátil a Mattioli (2011). Malach (2007) představuje různé náměty, aby se vyučující i žáci vyhnuli co nejvíce problémových situacím. Za velmi důležité považují zejména připravené a promyšlené stanovení norem a pravidel. Nápomocná může být také spolupráce vyučujících s odbornými pracovníky různých institucí. Školy také využívají organizaci různých adaptačních kurzů a mimoškolních aktivit.

3 Základní metody vyučování

Tato kapitola si klade za cíl představení výukových metod, a to zejména podle klasifikací Maňáka a Švece (2003) a Pettyho (1996). Maňák se Švecem (2003) tyto metody rozdělují do třech základních skupin, přičemž každá z nich má ještě další dílčí části. Pettyho (1996) přístup není odlišný, Maňákovu a Švecovu (2003) rozdělení doplňuje. Je zřejmé, že pro výuku různých předmětů bude vhodná jiná kombinace a míra využití jednotlivých základních metod, nicméně všechny níže představené metody je možné využít při výuce anglického jazyka, a to jak v klasické, tak i alternativně pojaté výuce.

3.1 Metody slovní

Sdělování, vysvětlování a další verbální projevy jsou základem fungování společnosti a zároveň patří k základním a důležitým pedagogickým prostředkům. Díky řeči můžeme zobecňovat a také přemýšlet. Rozvoj jazykové komunikace je jedním z velmi důležitých faktorů, kterým je potřeba se ve škole věnovat, je velmi důležité naučit žáky vyjadřovat své postoje, myšlenky, diskutovat či argumentovat. Mezi metody slovní řadíme vyprávění, vysvětlování, přednášku a práci s textem (Maňák, Švec, 2003).

Vyprávění

Vyprávění patří k nejstarším metodám předávání informací, nicméně i v dnešní výuce hraje významnou roli. Na přelomu století vyprávění živým vypravěčem často nahrazuje moderní technika, počítač, rádio či televize. Vyprávění souvisí s potřebou vyjadřovat zážitky, zkušenosti a poznatky a také s potřebou naslouchat. Významnou roli ale hraje kultivovanost a způsob tohoto mluveného projevu. Jedná se zejména o jednostranný tok informací, který může být doplňován dotazy žáků. Maňák se Švecem (2003) tvrdí, že vyprávění vede ke zvýšení motivace a k růstu kreativity žáků, neboť si získané informace v hlavě zpracovávají například formou obrazů. Důležité je, aby vyprávění bylo napínavé, živé a žáci tak udrželi pozornost. Lze jej ale také považovat za oddechový čas. Jak již bylo zmíněno, i tato metoda je vhodná pro všechny předměty, nicméně možné a vhodné je její rozšíření či zakomponování do dalších metod. Jako příklad lze uvést vyprávění příběhu, který mají žáci za úkol dokončit či převést do moderní formy. Oba tyto příklady jsou využitelné ve výuce anglického jazyka, dále je

možné na základě vyprávění další tvorba či reprodukce příběhů, zadání klíčových slov pro vytváření příběhu apod. (Maňák, Švec, 2003). V anglické didaktice se v tomto kontextu setkáváme s pojmem *story-based language teaching* jako jednou z výukových metod. Přínosem této metody je motivace žáků za pomoci příběhů, navození tvořivé atmosféry, ve které žáci si dokážou lépe emocionálně spojovat získané informace a novou slovní zásobu (Sanako, 2022).

Vysvětlování

Vysvětlování je další součástí slovních metod výuky. Oproti vyprávění je ale mnohem více kognitivně zaměřeno. Klade si za cíl pochopení a osvojení jádra sdělení. Záměrně navazuje na osvojené poznatky žáků, logicky a systematicky je rozvíjí, využívá názorné pomůcky. Jako osvědčený způsob uvádí Maňák a Švec (2003) vysvětlování od konkrétních informací k abstraktním, od známých po neznámé a od jednoduchých ke složitějším. U složitějších jevů je důležité rozdělení učiva do více dílčích částí, neboť pro pochopení další části je potřebné pochopení předchozí vysvětlované problematiky. Jako příklad pro anglický jazyk je možné uvést stupňování přídavných jmen. Pokud k výuce přistoupíme formou vysvětlování, je vhodné rozdělení do více částí, a to například na druhý stupeň, třetí stupeň, pravidelná a nepravidelná přídavná jména apod. Důležité je vždy srozumitelné a výstižné vysvětlování, které by mělo patřit k základním kompetencím každého učitele, ale vždy je provázeno kvalitní přípravou a strukturou vysvětlované látky. Další důležitou součástí vysvětlování je dle Maňáka a Švece (2003) neustálé udržování kontaktu s žáky. Toho lze docílit celou řadou aktivit, například kladením otázek, doplněním konkrétních příkladů či řečnickými otázkami. V souvislosti s výukou stupňování přídavných jmen je možné během výkladu žákům rozdat kartičky s obrázky a nechat je vytvořit porovnání. Během chvíle pak učitel získá zpětnou vazbu, jak jeho vysvětlení pochopili a dle toho zhodnotí pokračování ve vysvětlování. Vysvětlování má v anglickém jazyce určitě své uplatnění, i když se moderní výuka snaží více zaměřovat na odhalování vazeb a pravidel ze strany žáků – tj. induktivní metodu. Vysvětlování je v praxi využíváno velmi často, ale pokud žáci dokážou na základě pozorování opakujícího se jevu pravidla odvozovat sami, jedná se moderní způsob výuky a osvojení má zpravidla hlubší ukotvení, což potvrzuje také Scrivener (2011). Dalo by se

ale říct, že se také jedná o vysvětlování, neboť žáci sami jev odhalují a spolu s učitelem následně stanovují a vysvětlují pravidla, která k tomu vedou.

Přednáška

S přednáškou se většinou v běžné výuce na základní škole nesetkáme. Jedná se totiž o monologickou výukovou metodu a z toho důvodu je využívána zejména pro starší žáky. Jde o delší ucelený blok informací na nějaké závažnější téma. I přesto, že se s touto metodou nesetkáme běžně, její zapojení do výuky jazyka je možné. Jako příklad lze uvést přednášku s nějakým cestovatelem, který žáky obohatí o své zkušenosti s cestováním v anglicky mluvící zemi. U mladších žáků bude ale tuto metodu pravděpodobně propojovat s vyprávěním a vysvětlováním, aby udržel jejich pozornost. Obecně je pro přednášku důležitá technika řečového projevu a další řada s tím propojených faktorů jako přiměřený pohyb přednášejícího, sledování posluchačů, síla hlasu, tempo a melodie hlasu. Pro přednášku je vhodné využívání názorných pomůcek, prezentací či například videozáznamů. Přednášející by měl mít vždy připravenou osnovu. Do metody přednášky je možné také zařazení žákovských referátů (Maňák, Švec, 2003). V anglickém jazyce by se mohlo jednat o referáty na anglicky mluvící země. V případě, kdy žákům takovýto úkol zadáme, je zejména na základní škole důležitá spolupráce s nimi, aby referát nebyl spíše ztrátou času a obsahoval relevantní informace, které budou ostatním přínosné. Toho lze docílit předchozím sestavením osnovy nebo třeba seznamem otázek, na které by měl referát odpovídat. Díky referátům žáci získají mimo jiné možnost rozvoje svých komunikačních dovedností, což lze hodnotit jedině přínosně.

Práce s textem

Tato metoda spočívá ve zpracovávání textových informací, v níž je dominantní žákovo samostatné učení. S typickým učením z textu se setkáváme hlavně u pamětného učení. Součástí této metody je ale také předávání instrukcí, příklady, učební úlohy, klíčová slova. Práce s textem si klade za cíl porozumění (Maňák, Švec, 2003). Petty (1996) uvádí jako konkrétní příklady práce s textem zajímavé čtecí činnosti, vytváření poznámek z četby, hledání informací, kritiku textu či tvorbu referátu.

Pro výuku anglického jazyka je práce s textem nedílnou součástí, počínaje porozuměním zadání po chápání složitějších vět, pochopení psaného příběhu apod.

Důležité je, aby se žák uměl v textu orientovat, vyčlenit důležité informace, stanovit vztah mezi nimi, dále je chápat, vyjádřit či prezentovat. Pro práci s textem lze najít i pestré strategie, které žákům napomohou v lepším pochopení. Spolu s tím souvisí na základních školách také využívání učebnic. Učebnice se stává primární oporou pro práci s textem, nicméně zkušení učitelé někdy naráží na limity v učebnicích a je nutné tento učební materiál doplňovat materiály dalšími, nicméně v každém případě udávají strukturu učení a jsou pro žáka oporou v domácí přípravě.

Rozhovor

Rozhovor je součástí našeho každodenního fungování. Od ostatních slovních metod se ale liší zejména dvoustranným tokem informací na zvolené téma. Rozhovor hraje podstatnou roli zejména v anglickém jazyce. Rozvoj komunikačních dovedností a mluvené části jazyka je nepostradatelný a velmi důležitý pro běžný život. Rozhovor je obecně vnímán jako jeden z hlavních zdrojů aktivizace žáků, neboť je vybízí k neustálé pozornosti a spolupráci (Maňák, Švec, 2003). Důležitou roli hrají v rozhovoru otázky. Podstatné je, aby byly srozumitelné. Otázka by neměla být pouze sugestivní, neboť v takovém případě nevede žáky k přemýšlení.

Petty (1996) upozorňuje také na důležitost obměňování typu otázek, využívání jak doplňovacích, tak zjišťovacích. Podstatné je, aby otázky dokázaly přimět k přemýšlení všechny žáky, nikoli pouze žáka dotázaného. Jako vhodné se pak jeví položení otázky, odmlky pro přemýšlení a následně vyvolání konkrétního žáka. V případě, kdy žák není schopný dotaz zodpovědět, je vhodná práce s otázkou, nápověda či zjednodušení otázky. U debat a rozhovorů hraje velmi podstatnou roli osobnost učitele. Na první pohled by se mohlo zdát, že pokládání otázek žákům není složité. Představme si například, že žákům šesté třídy položíme otázku o Vánocích: „What is your favourite tradition at Christmas?“. Zpravidla každý žák na základní škole má Vánoce rád a bude se chtít o způsob slavení podělit s ostatními. Takovýto rozhovor či diskuse pak může zabrat i celou hodinu. Je vhodné se na takovou situaci připravit, počítat s ní a umět debatu řídit, aby se žáci nepřekřikovali a byla pro všechny přínosná. Do takovéto debaty je pak možné zapojení i dalších metod výuky, učení se novým slovíčkům, práce s textem apod.

3.2 Metody názorně-demonstrační

V předchozí podkapitole byly představeny základní slovní metody, které ale samy nemohou tvořit komplexní systém. Metody názorně-demonstrační jsou nezbytnou a neoddelitelnou součástí pro moderní výuku. Maňák a Švec (2003) uvádí jako součást těchto metod předvádění reálných předmětů, jevů a jejich realistické zobrazování, záměrně pozměněné zobrazování a postihování reality za pomoci grafů, schémat, znaků či například symbolů. Názorné představování může být také součástí odvozování teorie. Důležitost názorně-demonstračních metod spatřoval již v 17. století J. A. Komenský, kdy nabádal učitele k využívání co nejvíce různých metod a působení na co nejvíce smyslů (Maňák, Švec, 2003). Mezi názorně-demonstrační metody řadí Maňák se Švecem (2003) předvádění a pozorování, práci s obrazem a instruktáž.

Předvádění a pozorování

Tato metoda zprostředkovává žákům prožitky a vjemy. Ty jsou základem pro další jejich úkony. Neměla by však končit u samotného pozorování a sledování předváděného jevu. Je důležité, aby žák pouze pasivně daný jev nepozoroval, ale aktivně se předváděnému jevu věnoval. Zapojení žáků ze strany učitele může spočívat v kladení otázek, asistenci učiteli, vedení poznámek apod. Součástí této metody je také slovní provázení žáků a komentování. Často se s touto metodou setkáme v biologii, fyzice, chemii, kde mají žáci možnost přihlížet a podílet se na různých pokusech. K předvádění nabádá učitele také Petty (1996). Napodobování a předvádění vnímá jako nepřírozenější způsob učení, ale uvědomuje si také, že mnoho učitelů, právě například ve výše zmíněných předmětech, může provázet strach z neúspěšného pokusu. S ohledem na to pak nabádá ke kvalitní přípravě. S předváděním a napodobováním jsme se setkali všichni, a to již od narození při učení mateřského jazyka. Při výuce angličtiny je předvádění a napodobování také nepostradatelnou součástí, počínaje například samotnou výslovností. Byť by se mohlo zdát, že učitelé humanitních předmětů mají možností pro tuto metodu málo, není tomu tak. Pro tuto metodu existuje také celá řada technických pomůcek, které je vhodné ve výuce využít. Jako příklad je možné uvést počítač, obrázky, hudební nástroje, filmy a mnoho dalšího. Důležité však je najít ve využívání těchto pomůcek rovnováhu, nepodlehout až neomezeným možnostem počítačové techniky, online materiálům či kvízům. Harmer (2015) vidí jako nejdůležitější

cíl aktivování žáků, aby se oni sami stali tvůrčími osobnostmi a osvojené znalosti během prezentace sami zkoušeli aplikovat.

Práce s obrazem

Zdrojů obrazového didaktického materiálu najdeme pro výuku mnoho, a to zejména v učebnicích. Na velké množství tohoto materiálu upozorňují Maňák a Švec (2003), dle nichž by se výběr vhodných obrazů měl řídit pěti základními parametry. Mezi ně řadí míru sémantizace obrazu, stimulační sílu, míru rentability, míru antientropického působení obrazu a míru komprimovanosti. Zjednodušeně se tedy jedná o efektivnost přínosu pro žáky, o míru, jakou podněcuje obraz myšlenkové operace žáka, jak moc obraz ukazuje to, co má vysvětlit, jak moc obraz pomáhá žákovi v poznání nového a jak moc se z obrazu dozvídáme.

Pro každého žáka může mít práce s obrazem jiný význam. Při pohledu na obraz může každý vnímat v první chvíli něco jiného. Často se proto musíme učit s obrazy pracovat, snažit se v nich hledat, co nám mají říct. Ve výuce anglického jazyka se setkáváme také s celou řadou obrazového materiálu. Popisy obrázků, ukazování příkladů za jejich pomoci je běžnou součástí každodenní výuky. Důležité je si ale uvědomit i další využití a nezůstávat pouze u běžných ilustrací či fotografií. Vizualizace nám pomáhá v našich myšlenkových procesech, v anglickém jazyce se pak bude jednat o tvorbu různých myšlenkových map, které jsou běžnou součástí a pomocí v rámci rozhovorů a dalších, zejména mluvených aktivit.

Instruktaž

Instruktaž zprostředkovává vizuální, auditivní a hmatové podněty k jejich následné činnosti. Maňák a Švec (2003) ji dělí na dva druhy, a to instruktaž slovní a písemnou. Cílem slovní instruktaže je informovat žáky o činnosti, která je čeká, řídí jejich pozornost a upozorňuje na náročnější části činnosti, upozorňuje, čeho si mají všimnout, na co si dávat pozor. Další hlavní cíl vidí v aktivizaci dříve osvojených dovedností, upozorňování žáků na to, co již umí a může jim v aktuální činnosti pomoci. Písemnou instruktaž lze nazvat návodem, programem nějaké činnosti, velmi často je tato forma využívána během laboratorních prací. V anglickém jazyce nebude mít tato metoda až tak velké zastoupení, nicméně využití by našla například v různých tvořivých aktivitách při

výuce svátků v anglicky mluvících zemích, kdy budeme například žáky instruovat při výrobě nějaké typické dekorace.

3.3 Metody názorně-demonstrační

Metody názorně-demonstrační mají blízko k metodám z předchozí kapitoly. Maňák se Švecem (2003) zároveň upozorňují na výzkumy, které potvrzují, že z toho, co slyšíme, si zapamatujeme zhruba 20 %, vizuální vnímání nám pomáhá zapamatovat si 30 %. Pokud něco sami formulujeme, v paměti nám zůstane až 80 % a 90 % si zapamatujeme, pokud nějakou činnost sami děláme. Názorně-demonstrační metody spočívají v osvojování psychomotorických a motorických dovedností a v tvorbě materiálních produktů. Jedná se tedy o praktické, pracovní, technické a manipulační aktivity žáků. Součástí těchto metod je vytváření dovedností, napodobování, manipulování, laborování, experimentování a produkční metody. Všechny tyto součásti budou představeny v této podkapitole.

Vytváření dovedností

Vytváření dovedností souvisí s přechodem mezi teorií a praxí, což znamená, že žák potřebuje k vytváření dovedností znát teorii. Dovednosti se utvářejí opakováním či tréninkem. Žáci se setkávají s řadou nových situací, které jsou často neopakovatelné, a tak je potřebný jejich tvůrčí přístup. Tvůrčí přístup je pak možné podpořit například skupinovou prací či podporou ze strany učitele a nezbytnou roli hraje v takovýchto případech správná motivace. Mezi klíčové momenty utváření dovedností řadí Maňák a Švec (2003) aktualizaci schopností a zkušeností žáka, orientaci v řešeném problému, aktivní hledání řešení, variaci podmínek pro širší uplatnění a přenos dovedností do nových situací.

Napodobování

S napodobováním se setkáváme neustále, a to již od narození. Přebíráme různé způsoby chování, zejména od starších jedinců. Napodobování může být buď záměrné nebo nevědomé/bezděčné. Ve výuce anglického jazyka se můžeme setkat s oběma typy. Žákům může být vzorem učitel, kterého se mohou snažit cíleně napodobovat, či v rámci různých jazykových aktivit učitel sám žáky nabádá k napodobování. Příkladem může být nácvik výslovnosti, rytmizace textu v rámci výuky a řada dalších aktivit. Spolu

s napodobováním uvádí Maňák a Švec (2003) využívání názorných příkladů, jejichž napodobování vede k rychlejšímu a dokonalejšímu osvojení učiva.

Manipulování, laborování, experimentování

Do těchto metod opět řadíme aktivity, které nám jsou blízké již od narození. Metodu manipulování je vhodné zapojovat do běžné výuky a nejedná se o zvláště náročnou metodu. Ve výuce anglického jazyka se dá využívat často. Můžeme do ní zařadit stříhání, lepení, které zařazujeme do výuky například při učení se nové slovní zásoby za pomoci obrázků, při výrobě kartiček s nepravidelnými slovesy a celé řadě dalších aktivit. Manipulace s míčkem také vede k větší aktivizaci žáků a v anglickém jazyce může být často využívána. Příkladem může být kladení otázek mezi žáky a předávání si míčku, dále jazyková hra „Bomba“, kdy je na základě kartičky žákům představeno určité téma a žáci vymýšlejí nejrůznější slovní zásobu související s daným tématem a předávají si tikající bombu, která nesmí „vzbouchnout“. Všechny tyto aktivity v rámci metody manipulování hrají ve výuce angličtiny významnou roli a napomáhají k aktivizaci žáků. Laborování a experimentování už v anglickém jazyce moc velké zastoupení mít nebude. Jedná se o metodu zejména přírodovědných předmětů, fyziky a chemie. S experimentem bychom se v anglickém jazyce setkat zřídka mohli. Jednalo by se zřejmě o vědecký experiment na základě nějakého empirického výzkumu. Maňák se Švecem (2003) experiment dělí na učitelský a žakovský. Učitelský experiment definují jako samotné předvádění a žakovský experiment spočívá v samostatném hledání, zkoušení a objevování.

Produkční metody

Základem produkčních metod je tvorba a vznik nějakého produktu. Součástí těchto metod je ale také psaní, kreslení, modelování, hra na hudební nástroj. Maňák a Švec (2003) uvádí i další příklady. Všechny z nich mají společný výsledek, a to konkrétní výkon, jehož základ spočívá v motorické činnosti. V anglickém jazyce by se aktivit na produkční metodu našla celá řada, a to například kreslení obrázku na základě poslechu.

V této kapitole byly představeny tradiční metody vyučování, přičemž mnoho z nich lze jednoduše kombinovat s metodami aktivizujícími, které byly představeny v kapitole předtím. Tyto tradiční metody lze pak částečně za aktivizující také považovat.

V následující kapitole jsou představeny další aktivizační metody, nebo spíše přístupy, které je možné ve výuce anglického jazyka využívat. Představeny jsou s ohledem na výuku řečových dovedností a jazykových prostředků.

4 Aktivizační přístupy ve výuce jazykových prostředků a řečových dovedností

Předchozí kapitola se věnovala představení obecných výukových metod, využívaných na základních školách. Všechny metody byly představeny také v kontextu anglického jazyka, zpravidla s ohledem na jejich využití v konkrétních aktivitách. Některé z nich najdou v anglickém jazyce své využití více, některé méně. Pro účely této práce se na metody výuky jazyka díváme optikou jazykových prostředků a řečových dovedností. Konkrétní způsoby, jak v rámci výuky jazykových prostředků a řečových dovedností aktivizovat žáky, jsou také představeny v této kapitole. Aktivní zapojení žáků neboli aktivizace je vhodná ve všech těchto oblastech. Konkrétním aktivitám je věnována praktická část této práce.

Mezi jazykové prostředky patří gramatika, výslovnost, slovní zásoba a pravopis (grammar, pronunciation, vocabulary, spelling). Řečové dovednosti zahrnují čtení, poslech, psaní, mluvení (reading, listening, writing, speaking) (Scrivener, 2011).

Grammar – výuka gramatiky

Výukou gramatiky rozumíme pravidla o tvorbě vět, gramatických časů nebo slovesných vzorců. Když se učitel ve výuce věnuje gramatice, měl by mít na mysli základní principy, mezi něž patří výuka gramatiky v kontextu, začleňování gramatiky do mluvení, čtení a dalších aktivit, není možné, aby výuka znamenala pouze učení se pravidlům. Vhodným způsobem je také diskuse, zmiňované induktivní učení, hledání nového jevu. Podstatnou roli hraje systematicčnost a občasná výuka formou hry, vytvoření zábavné formy (SAGE, 2022). Scrivener (2011) naopak popisuje nevhodné způsoby pro výuku gramatiky. Primární problém vidí také v učení se pravidlům z učebnice z paměti či vysvětlování gramatiky ze strany učitele. Pamětné učení se pravidlům gramatiky a slovní zásoby řadí Harmer (2015) již do historie.

Žáci potřebují nějaký jev sami objevit, pochopit a mít možnost si jeho využití vhodným způsobem vyzkoušet a následně zapamatovat. Možnost objevování gramatiky mohou mít například během poslechu či čtení, následně by si specifického jevu měli všimnout, pochopit formu, jeho význam a mít možnost ho procvičit (Scrivener, 2011).

Vysvětlování bylo již v obecné rovině představeno v tradičních metodách. Scrivener (2011) ale vysvětlování v anglickém jazyce dělí do třech různých skupin. V prvním případě se jedná pouze o vysvětlování ze strany učitele. V praxi se s tímto způsobem setkáváme, kdy učitel žákům popisuje a vysvětluje například pravidla pro tvorbu přítomného průběhového času. Druhou část metody nazývá „guided discovery“, kdy učitel žáka pouze navádí k vysvětlení gramatického jevu a poslední způsob nazývá „self-directed discovery“, kdy žák vysvětluje gramatický jev sám. Důležitou roli ve vysvětlování gramatiky hraje jeho délka. Pokud se jedná o dovysvětlení, ujasnění, které bude trvat minutu či dvě, jedná se o efektivní způsob. Bohužel se ale často setkáváme s tím, že učitelé vysvětlují gramatiku po velkou část vyučovací hodiny, přičemž žáci jsou z výkladu vyčerpáni. Vysvětlování gramatiky by nemělo být hlavní náplní hodiny. Výuku může pozitivně ovlivnit metoda „guided discovery“, která, jak již bylo zmíněno, spočívá ve směřování žáka k vysvětlení jevu. Příkladem může být hodina, která začíná rozdáním textu, předem připravené aktivity. Žáci s textem pracují a na základě učitelových instrukcí objevují gramatický jev. Žáci si nejdříve nemusí být vědomi toho, že se jedná o cvičení na nový gramatický jev, učitel může s textem pracovat na principu otázek a odpovědí a až po čase přistoupit k odhalení nového jevu.

Po objevení nového gramatického jevu potřebují žáci poznatky ukotvit, a to zejména procvičováním. Někdy odsuzovanou metodou je učení se formou drilu. Dril je důležitý, nicméně nesmí být ve výuce dominantní. Scrivener (2011) tento způsob zastává v upravené formě, která vede k aktivizaci žáků a navrhuje například rytmizaci textu. Za pomoci krátké říkanky, kterou budou žáci opakovat, si mohou zapamatovat například tvorbu kladné, záporné věty či otázky. Rytmizace může být neustále upravována co se rychlosti, intonace, tleskání, dupání týče, a tak může být velmi efektivní a pro žáky zábavná.

Dalším způsobem procvičování gramatiky jsou psaná cvičení. Jedná se o běžný a užitečný způsob. Aby se tato cvičení ale nestala rutinou, je vhodné také jejich

obměňování, a to například prací ve dvojicích či skupinách, na tabuli, formou hry. Gramatiku lze také procvičovat dialogy, gramatickými kvízy či pamětným testem. Pamětný test může spočívat v tom, že žákům ukážeme obrázek, z něhož si mají zapamatovat co nejvíce detailů. Dále se otázky k obrázku mohou vztahovat k procvičení konkrétního gramatického jevu. Dále lze v rámci procvičování gramatiky využívat dotazníky, deskové hry. nebo tzv. growing stories, kdy žáci jako skupina vytvářejí postupně příběh v zadaném gramatickém čase.

Pronunciation – výuka výslovnosti

Výuka výslovnosti je velmi komplexním úkolem, který bývá často velmi náročný jak pro učitele, tak pro žáky. Tento úkol nespočívá pouze v naučení se jistých pravidel, dle kterých žáci pochopí celý výslovnostní systém. Scrivener (2011) přichází s tipy, jak s výslovností žákům nejlépe pomoci, jaké k tomu využívat prostředky. Dle něj není vhodné se učit výslovnost jednotlivých slov. Doporučuje pracovat s frázemi. Žáci si tak výslovnost lépe osvojí. Využívání dialogů hraje také významnou roli, je vhodné, aby je žáci sami tvořili, přemýšleli o nich, a ne je pouze četli. Cílem dialogů je přirozená komunikace. Nápomocná může být také práce s říkankou či básničkou, částečná rytmizace, naučení se říkanky zpaměti. Společné čtení nahlas může být také vhodným způsobem, nicméně bude záviset na kvalitách a složení třídy, o čemž je pojednááno v kapitole samotného čtení. Scrivener (2011) doporučuje využívání krátkých textů, opakovanou práci s nimi, aby měli žáci možnost se v nich zlepšovat. Pomoci může také sledování rodilých mluvčích. Jejich mimika či typické pohyby mohou pomoci ke snadnějšímu osvojení výslovnosti. Ve výuce je možné tento způsob zprostředkovat zejména za pomoci videa.

Beare (2019) tvrdí, že na začátku učení se novému jazyku je vhodné se věnovat učení výslovnosti zpaměti, čímž přichází částečně do konfliktu s tvrzením Scrivenera (2011). Beare (2019) vnímá učení se zpaměti v úvodu jako nutné, nicméně později ho nahrazuje jiným způsobem. Na začátku mohou být pro tuto práci velmi vhodné říkanky či básničky, v čemž se se Scrivenerem (2011) shoduje. Beare (2019) vidí velký smysl ve výuce mezinárodní fonetické abecedy a později rozlišování znělých a neznělých souhlásek. Na základní škole se žáci s fonetickou abecedou dle mých zkušeností setkávají už jen zřídka. I přesto, že je v rámci slovníků v učebnicích využívána, nemají ji žáci

osvojenou, přičemž její znalost by vedla ke zlepšení se učení výslovnosti, ale na začínající úrovni to Beare (2019) jako reálné nevidí a doporučuje tedy spíše pamětné učení.

Vocabulary – výuka slovní zásoby

Výuka slovní zásoby bezpochyby patří k důležitým prvkům výuky anglického jazyka. V praxi se často setkáváme s učením se slovní zásoby z paměti dle slovníků v učebnicích či pracovních sešitech. Scrivener (2011) navrhuje ale nejrůznější aktivity, jak žáky při výuce slovní zásoby aktivizovat a vyučovat ji moderním způsobem.

Slovní zásoba je základem pro komunikaci. Na nízké úrovni anglického jazyka nám stačí pouze slovní zásoba bez gramatiky k tomu, abychom se dorozuměli. Na vyšší úrovni to ale dostačující není a bez gramatiky se neobejdeme. S tím souvisí i způsob výuky některé slovní zásoby, kterou je vhodné se učit ve frázích a ustálených spojeních. Nejen proto, že není možné zpravidla překládat z mateřštiny, ale i pro lepší zapamatování jednotlivých slov. Scrivener (2011) mimo to doporučuje také využívání výkladových slovníků namísto překladových. Důvodem je právě omezený překlad do mateřštiny. Ve výuce angličtiny můžeme slovní zásobu rozdělit do dvou skupin (perceptive and receptive). Některá slovíčka potřebujeme znát k tomu, abychom je uměli používat. U některých nám ale stačí jejich znalost významová, protože se nejedná o slovní zásobu, kterou bychom sami od sebe využívali, nicméně se s ní můžeme setkat. Začátečníci se proto učí zejména slovní zásobu produktivní, přičemž vhodným způsobem výuky je například konverzace. Důležité je klást důraz na správnou výslovnost a přízvuk. Je potřeba najít ve výuce slovní zásoby systém. Práce učitele by neměla končit tím, že žákovi nové slovíčko sdělí. Nedílnou součástí je trénink a další procvičení. K tomu může sloužit celá řada nejrůznějších aktivit. Lyon (2022) také odmítá učení se slovní zásobě překladově. Doporučuje vybrat určitý, ne příliš velký objem nových slovíček, které chceme žáky naučit. Tato slovíčka se nebudou učit překladem, ale budou se s nimi opakovaně setkávat napříč různými aktivitami a cvičeními po určitou dobu, aby si osvojili jejich konkrétní používání. Lyon (2022) se také shoduje se Scrivenerem (2011) v tom, že je vhodná práce s definicemi, z čehož je možné vyvodit doporučení využívání výkladových slovníků místo překladových.

První aktivitou, která se může v rámci učení a procvičování slovní zásoby využít je systém, kdy se žák naučí a zapamatuje si každé slovíčko jiným způsobem. Některé se může naučit překladem, jiné dramatizací, u podstatných jmen je možné využití konkrétních předmětů atd. (Scrivener, 2011). Dalším nápomocným nástrojem mohou být k učení se nové slovní zásoby obrázky a dají se využít v mnoha různých aktivitách. Kromě využívání obrázkových kartiček můžeme využívat skupiny slov k hledání do nich nepatřícího slovíčka a tuto aktivitu podpořit obrázky pro snazší nalezení konkrétních slov. Pro starší žáky je například možné položení obtížnější otázky na téma nové slovní zásoby. Jako příklad můžeme uvést otázku z oblasti astronomie. Žáci k této otázce obdrží několik nových slovíček, která mají využít k jejímu zodpovězení.

Spelling – výuka pravopisu

Výuka pravopisu není pro žáky úplně jednoduchá s ohledem na zásadní odlišnosti a nepravidelnosti mezi výslovností a psanou formou. Anglický pravopis se skládá ze tří prvků: morfologie, etymologie a fonologie. Všechny tyto prvky mohou ve výuce pomoci pravopis lépe zvládnout (Devonshire, Fluck, 2010).

V podmínkách nynější výuky na druhém stupni základní školy učitelé zpravidla nemají prostor tyto tři oblasti důkladně probírat. Pravopis se tak žáci učí ve velké míře z paměti. Je možné ho podporovat také různými hrami, tvorbou slov apod.

Listening – výuka poslechu

Poslech je nedílnou součástí výuky anglického jazyka. V reálném životě se bez porozumění mluvenému slovu neobejdeme. Proč je ale poslech pro žáky často nelehkým úkolem? Důvodem může být rychlý mluvený projev, nekladení důrazu na začátky a konce vět, nezdůrazňování důležitých informací... Někdy jsou proto učitelé postaveni před velmi obtížný úkol a tím je nalezení způsobu, jak žákům s poslechem pomoci. V rámci výukových materiálů a zejména učebnic, se setkáváme s poslechem za pomoci nahrávek. Základem pro práci s takovýmto poslechem je kvalitní nahrávka, která by měla mít odpovídající tempo a délku. Existuje více přístupů, jak s nahrávkou pracovat. Prvním způsobem může být poslech a následné dotazování žáků. Využívání základních a jednoduchých otázek, na které jsou žáci schopni okamžitě, bez delšího přemýšlení odpovědět. Někteří učitelé využívají ke zjednodušení přepsaný text. Žáci pak mají

možnost poslouchat a vidět před sebou přepis. S tímto způsobem přichází do konfliktu Scrivener (2011), který upozorňuje, že poslech následně ztrácí smysl a žáci ho k získání informací vůbec nepotřebují. Není tedy vhodné žákům dát psaný text hned na začátku, nicméně práce s ním může na samotnou poslechovou aktivitu navazovat a pomoci například při opakovaném poslouchání. Nahrávku je vhodné pustit i vícekrát až do doby, dokud si žáci nejsou s daným sdělením jistí. Vhodná může být také skupinová práce, kdy žáci diskutují své postřehy či odpovědi. Během poslechu je také možné nahrávku pozastavovat, upozorňovat na důležité pasáže, rozhodující slova apod.

Poslech v hodinách angličtiny není ale obsažen pouze v nahrávkách, které jsou ovšem nedílnou součástí. Velká část poslechu je zprostředkovávána vyučujícím či spolužáky. Velmi pozitivně hodnotí Harmer (2015) živý poslech. V našich podmínkách se může jednat o mluvený projev učitele či návštěvu rodilého mluvčího. Primární výhody oproti nahrávce spatřuje v možnosti žáků ovlivnit rychlost mluveného projevu, pohotově reagovat, požádat o zopakování apod., což může mít na učení se porozumět kladný dopad. U učitele, který ovšem není rodilým mluvčím se ale můžeme setkávat s drobnými odchylkami, což lze považovat za určitou nevýhodu.

Reading – výuka čtení

K základním problémům v souvislosti se čtením v anglickém jazyce patří nedostatečná slovní zásoba. Žáky může také často odrazovat délka textu. Někdy se může stát, že žáci bez problému porozumí slovní zásobě, ale text jako celek je pro ně špatně srozumitelný. U aktivit zaměřených na čtení je tedy dobré těmto problémům předcházet. Důležité je zvolit téma, které bude žákům blízké. Pokud se bude jednat o téma pro žáky neznámé, je vhodné zařadit aktivitu, která je s tématem seznámí a stejně tak s novou slovní zásobou. Je potřeba se v textu zaměřovat na informace, které jsou pro žáky dobře dohledatelné. Ptáme se například na jména lidí, čas, místo... Zábavnější formy lze docílit prací s obrázky. Žáci je mohou na základě přečteného textu řadit dle návaznosti, k textu můžeme přiložit obrázek a žáci mohou nacházet nesrovnalosti mezi textem a ilustrací, mohou text dokončit, zahrát scénku, jak by například mohl nedokončený příběh skončit... Čtení může být samostatnou aktivitou, kdy žáci dostanou určitý čas k přečtení textu. Druhou možností je čtení nahlas. Čtení nahlas může být pro žáky částečně stresující. Důvodem může být neznalost výslovnosti či tempo. Pro lepší

aktivizaci můžeme využít práci v malých skupinách, rozdělit žáky tak, aby si navzájem pomohli a neměli strach z neúspěchu (Scrivener, 2011).

V učebnicích anglického jazyka se obvykle setkáváme s aktivitami TRUE/FALSE či multiple-choice questions (Harmer, 2015). U těchto aktivit není možné využít rady dle Scrivenera (2011). Harmer (2015) u těchto tradičních aktivit doporučuje postupovat tak, že si žáci nejdříve přečtou otázky a pak až se věnují samotnému textu a snaží se ho pochopit jako celek. Do těchto cvičení je možné zapojení další aktivity, která žákům po přečtení pomůže upevnit si získané informace.

Writing – výuka psaní

Se psaním slohů se žáci setkávají po celou dobu školní docházky. Většinou je ale využívána klasická forma, zadané téma a styl, ve kterém má být téma zpracováno. Tato technika má zcela jistě svá pozitiva, nejedná se ale o příliš aktivizační metodu.

Je ale zřejmé, že částečně se tomuto způsobu nevyhneme, ale můžeme ho různými způsoby podpořit k lepší aktivizaci. Harmer (2015) vidí jako podstatné téma a cíl psaní. Jako příklad uvádí aktivitu, v níž žáci ve věku vyššího stupně psali příběhy, které se poté četly mladším dětem. Tato aktivita přišla žákům zajímavá, a tak se na ní chtěli aktivně podílet. Využití tedy může také aktivizaci jednoznačně ovlivnit, ale stejně tak i téma, které by mělo být žákům blízké a pro ně zajímavé (Harmer, 2015).

Scrivener (2011) představuje zase způsoby, které zejména předcházejí psaní samotnému. Ještě, než se do samotného psaní žáci pustí, můžeme zařadit společný brainstorming a nad daným tématem s dětmi společně přemýšlet. Žáci společně na tabuli vymyslí podněty a nápady, co je na zadaném tématu zajímavé, nad čím bychom se mohli či měli zamýšlet apod. Ne každému žákovi bude zvolené téma blízké, nicméně díky brainstormingu mu ho můžeme přiblížit a samotné psaní ulehčit. Existuje celá řada materiálů, které mohou v začátku i během psaní žáky podpořit a dodat jim nápady. Takovými zdroji nápadů mohou být různé obrázky, krátký popis, dopis, historický článek, encyklopedie, webová stránka apod. Žáci by se následně měli naučit uspořádat si myšlenky a určit strukturu psaní. Nápomocné jim mohou být také vzorové texty. Zpětná vazba musí být součástí psaní. Nemusí být podávána vždy při dokončeném textu.

Aktivitu žáků můžeme podporovat i během psaní, poskytováním zpětné vazby, rad či nápadů (Scrivener, 2011).

Speaking – výuka mluvení

U konverzace je důležité zapojení jednotlivých žáků. Jednotliví žáci projevují různou aktivitu a zapojení všech v podobné míře může být obtížné. Žáci mohou aktivitu neprojevat z řady důvodů, kterým je potřeba předcházet. Příkladem může být vzdálené téma či neznalost odpovědi. U hodin zaměřených na konverzaci je tedy potřeba si vše dobře promyslet. Živé diskuse lze docílit více způsoby. Jedná se například o rychlý rozhovor na začátku hodiny. Je možné napsat na tabuli nějaké aktuální téma, kterému se bude diskuse věnovat a žáky rozdělit do malých skupinek k počáteční diskusi. Obrázky s anglickými nápisy mohou být také nápomocným materiálem k zahájení diskuse. Konverzaci je také možné propojit s dramatizací. Žákům můžeme rozdat obrázky známých osob, které mají představovat, následně chodí po třídě a seznamují se (Scrivener, 2011). Velký přínos mluvených aktivit ve výuce angličtiny vidí také Harmer (2015). Mezi zásadní přínosy řadí touhu komunikovat, kladení důrazu na obsah, nikoli přesně stanovenou formu, pestrost jazyka a další. Mluvené aktivity doporučuje také podporovat dalšími materiály, stejně jako Scrivener (2011). Mezi pomocné materiály řadí například také práci s obrázky (Harmer, 2015).

5 AKTIVITY VEDOUCÍ K AKTIVIZACI

Cílem této části diplomové práce je vytvoření praktického souboru aktivit, využitelného ve výuce anglického jazyka na základní škole tak, aby byly pro žáky aktivizační a vedly je tedy k aktivnímu zapojení do hodin. Praktická část je rozdělena na několik aktivit. Soubor materiálů obsahuje tři velká témata a sedm kratších aktivit. Aktivity se zaměřují na všechny ročníky druhého stupně základní školy. Témata třech hlavních aktivit byla inspirována názorem samotných žáků, které jsem před zahájením práce požádala, aby jedním slovem vystihli něco, co je zajímavá, baví či čemu se věnují. Nejčastěji žáci jmenovali: sociální sítě, internet, cestování a jídlo. Tento jejich názor se pro mne stal stěžejním při vymýšlení, neboť k aktivizaci je důležité, aby téma bylo žákům blízké a mělo spojitost s reálným životem. Všechna tři základní rozpracovaná témata se mi podařilo ověřit v praxi, čímž jsem si ověřila jejich vhodnost, nicméně reflexe není součástí této práce. Kratší aktivity byly také inspirovány mými zkušenostmi z praxe. Některá témata byla inspirována také žáky (například cestování, osobnosti...), některá zkušenostmi z praxe, didaktickými pomůckami využívanými běžně ve výuce (učebnice...) a také jsem se inspirovala tím, co žáky bavilo a snažila se tyto aktivity či hry co nejvíce obohatit. Aktivity jsou zvoleny jak delší, tak kratší, aby bylo snazší jejich zakomponování do běžné výuky, možné jejich kombinování apod.

5.1 Základní delší aktivity

5.1.1 The life of an influencer

Třída: 7. – 8. ročník

Cíle:

V této aktivitě se žáci věnují primárně mluvení. Téma sociálních sítí a práce influencerů je žákům blízká a setkávají se s touto problematikou většinou denně. Aktivizaci v rámci aktivit k tomuto tématu lze spatřovat zejména v propojení s reálným životem a reálnými zkušenostmi žáků. Důraz je kladen také na procvičování přítomného času prostého, žáci se naučí používat nová slovíčka. Zařazeno je krátké čtení, a to v rámci práce s reálnými příspěvky vybraného influencera. V aktivitě se setkáváme s dramatizací, kterou lze považovat také za aktivizační.

Jazykové prostředky

- **grammar** – přítomný čas prostý
- **vocabulary** – an audience, a trend, a follower, a bio

Řečové dovednosti

- **speaking** – základní otázky v úvodu, diskuse na základě přiloženého obrázku, diskuse ve skupinkách
- **reading** – čtení ve dvojicích – příspěvky influencera

Časová náročnost: 3 vyučovací hodiny (rozdělení je naznačeno v postupu, nicméně závisí na zdatnosti konkrétní třídy)

Organizační forma: individuální, skupinová (skupiny po 3-5 žácích)

Pomůcky: připravený vytištěný materiál – pracovní list č. 1 - přiložený za popisem aktivit k tomuto tématu

Postup:

1.vyučovací hodina

1. V úvodu hodiny položí učitel žákům tři jednoduché otázky. Jedná se o rychlou aktivitu, která žáky uvede do dané problematiky. Žáci se budou v rámci těchto otázek věnovat pouze mluvení, jedná se o zajímavé téma, hned v úvodu žáci uvidí propojení s reálným životem, téma, které jim je blízké. Základní otázky je vhodné napsat na tabuli, případně promítnout na projektoru. Učitel může klást také další doplňovací otázky založené na základě jednotlivých odpovědí žáků, projevit tak zájem o jejich názory, zajímat se o jejich zkušenosti, což může být pro žáky v tomto věku důležité a také aktivizační.

Obrázek 1 - Otázky k úvodní aktivitě

Zdroj: vlastní zpracování

2. Po základních otázkách, jejichž cílem je uvedení žáků do tématu a probuzení zájmu, se s žáky zamyslíme nad tím, jak vzniklo slovo influencer a co vlastně znamená. Otázku položíme v anglickém jazyce. Pokud pracujeme se třídou, pro niž by toto vysvětlení bylo v angličtině složité, využijeme pro tuto část mateřštinu. Cílem je, aby si žáci uvědomili původ slova a odvození ze slova „influence“, tedy mít vliv, ovlivňovat lidi kolem sebe. Je opravdu názor influencerů založený na jejich dobrých zkušenostech, nebo je to pro ně pouhý zdroj financí formou reklamy a doporučují produkty dle toho, kdo jim nabídne lepší spolupráci...?
3. Pro další aktivitu žáci potřebují informační kartu o známém influencerovi, která je součástí přiloženého pracovního listu č. 1. Během chvíle si obrázek prohlédnou a následně odpovídají učiteli na otázky. Cílem je získat větší představu o tom, kdo influencer je či může být. Tuto aktivitu je vhodné upravit dle toho, jaký influencer je zrovna mezi žáky populární.

- What is the influencer's name?
- Do you know him?
- Do you like him?
- How old is he?
- What does he do?
- What companies does he cooperate with?
- How many posts does he create every week?

WHY TO BE AN INFLUENCER

Kovy

25

2 books

influencer & youtuber

about 4 posts every week

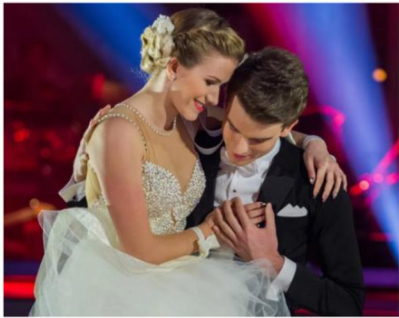
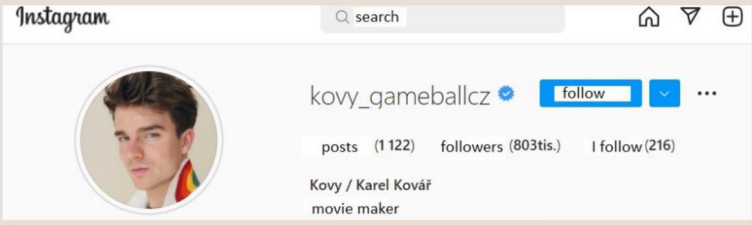
cooperate with zalando...

share my everyday life

NOTES:

NOTES:

It was two years ago! The 11. season of #stardancecz starts today so I share my favourite picture of us dancing in the previous season. ... @veru_liskova was the best dancing partner even in every difficult moment. Hundreds hours of training half a year of my life. However, considering this experience to be one of the best of my life, I wish current participants all the best. Me ad Veronika are definitely going to come and support you! Today I'm keen on watching you as a part of yourTV audience!-

Casa Milà, beautiful views and my special pose. 😊 Have you got a place you wish to visit? I wish to visit the famous Sydney Opera House which is on my bucket list. My outfit is of course @zalando!! They have many perfect trends!! Look there!

#ZalandoCZ #GetTheLook #StyleCreator

Zdroj: Kovy (2022), vlastní zpracování

2. vyučovací hodina

1. Po krátkém rozhovoru žáci pracují s profilem Kovyho a dvěma příspěvky, které jsou taktéž součástí příloženého pracovního listu č. 1. Žáci si příspěvky přečtou nahlas ve dvojicích a pokusí se zapamatovat si co nejvíce informací. Čtení ve dvojicích či malých skupinkách by mělo vést žáky k aktivnějšímu zapojení, odbourání strachu ze čtení. Učitel může dvojice vybrat náhodně, nebo využít například dvojice dle zkušeností a znalostí, například způsobem, že méně zdatným žákům pomohou žáci zdatnější apod.
2. Na základě přečteného textu žáci přiřadí význam nových slovíček. Žáci nebudou slovíčka překládat, ale budou pracovat s jejich významem, jak bylo na základě několika autorů doporučováno a představeno v teoretické části této práce.
3. Žáci vytvoří skupinky po třech až pěti. V těchto skupinkách budou mít za úkol zamyslet se nad výhodami a nevýhodami práce influencera. Žáci dostanou tabulku, aby si dvě výhody a nevýhody sepsali a následně dostanou 20 minut čas na nacvičení krátké scénky, ve které tyto výhody a nevýhody odprezentují.

3. vyučovací hodina

4. V úvodu další hodiny žáci formou dramatizace představí/odprezentují výhody a nevýhody života influencera.
5. Závěrečná aktivita se věnuje oblíbenému influencerovi každého z žáků.
„Who is your favourite influencer?“ Tato aktivita bude sloužit k tomu, aby si každý žák vybral jednoho influencera, kterého zná. Do předpřipravené „myšlenkové mapy“, která je také součástí pracovního listu napíše v bodech nejdůležitější informace, nakreslí či vlepí fotku a představí spolužákům.

Obrázek 3 - Pracovní list č. 1, druhá část

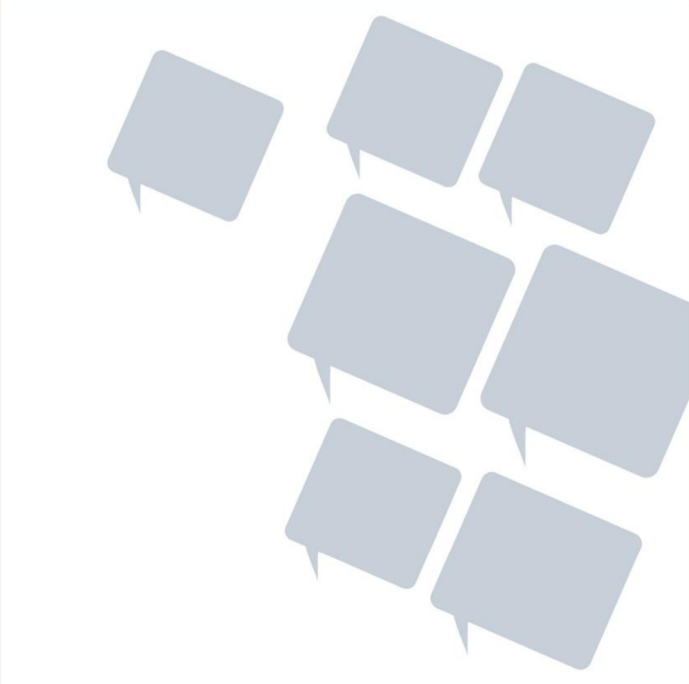
an audience
a trend
a follower
a bio

something that is popular right now
the people who watch or follow a public event, e.g. a film or concert
a short introduction of a person (short for 'biography')
The person who likes someone on social sites and likes his/her posts

Zdroj: vlastní zpracování, British Council (2022)

Why is good to be an influencer?	Why is bad to be an influencer?

WHO IS YOUR FAVOURITE INFLUENCER?

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.2 Visit London

Třída: 8. – 9. ročník

Cíle:

V této aktivitě mají žáci možnost „poznat“ Londýn, seznámit se s místy, která mohou navštívit. Dále si vyzkouší vyhledávání informací v anglickém jazyce na internetu, zkusí provést rezervaci hotelu a zorientovat se v londýnském metru. Žáci mají na základní škole často možnost vycestovat do Londýna. Aktivizovat žáky bude zejména poznání něčeho nového, co by v reálném životě mohli využít. Zábavná, zajímavá, a tudíž aktivizační je také práce s počítačem. Součástí jsou také dovednosti z oblasti informatiky, částečně se zde pracuje i s finanční gramotností, konkrétně v aktivitách zaměřených na vyhledávání cen vstupů a hodnocení jejich výše.

Jazykové prostředky

- **vocabulary** – travelling

Řečové dovednosti

- **reading** – informace o hotelu
- **writing** – email – rezervace hotelu
- **speaking** – základní otázky pro uvedení do tématu, další diskuse v průběhu

Časová náročnost: 2 vyučovací hodiny (orientační rozdělení je naznačeno v postupu)

Organizační forma: individuální, ve dvojicích

Pomůcky: připravený vytištěný materiál – pracovní list č. 2, počítač

Postup:

1.vyučovací hodina

1. Pro krátké uvedení do tématu rozdělíme žáky do skupin po třech. Skupinová práce přináší řadu výhod – zájem, aktivnější zapojení, neboť kontakt s vrstevníky je zejména pro žáky v tomto věku důležitý. Každá skupinka dostane obrázek rozstříhaný na 10 dílků. Ve skupině budou mít žáci za úkol obrázek složit a poznat, odkud fotografie je. Následuje krátká diskuse o tom, kde se místo nachází, případně, zda žáci někdy Londýn navštívili apod.

Obrázek 4 - Skládačka pro uvedení do tématu

Zdroj: vlastní fotografie

2. Žáci budou mít ve dvojicích za úkol pojmenovat nejznámější místa v Londýně, na základě fotek v příloženém pracovním listu č. 2.
3. Žáci budou pracovat s počítačem a jejich úkolem bude zjistit, kolik peněz by si museli vzít na takový výlet, pokud by chtěli navštívit vybrané památky. Jednu památku si společně vyhledají s vyučujícím, aby měli představu, jak postupovat, jaká klíčová slova pro vyhledávání využívat apod. Žáky na tuto aktivitu rozdělíme do dvojic. Doplnovat budou do kartiček v pracovním listu č. 2, který je umístěn následně po popisu aktivit. Jako rozšiřující úkol mohou najít i výhodné vstupny – například tři za cenu dvou apod. Pro nalezení cen vstupů dáme žákům přibližně 15 minut.

Následně budou žáci ceny diskutovat.

Učitel může pokládat následující otázky:

How much does it cost to visit.....?

Would you like to visit?

Is it cheap or expensive?

Obrázek 5 - Pracovní list č. 2, první část

VISIT LONDON

WHAT CAN YOU VISIT IN LONDON?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

NOTES:

HOW MUCH MONEY DO YOU NEED TO VISIT THESE ATTRACTIONS?

EMIRATES STADIUM

ENTRANCE

Children:
Adults:

LONDON EYE

ENTRANCE

Children:
Adults:

WESTMINSTER ABBEY

ENTRANCE

Children:
Adults:

Zdroj: vlastní zpracování

2.vyučovací hodina

4. V další aktivitě bude žákům představen hotel, ve kterém by se v Londýně ubytovali. Jedná se o reálné informace, které je možné dohledat na webových stránkách hotelu, nicméně jsou upravené a částečně zjednodušené pro efektivnější práci s nimi. Opět ve dvojicích si žáci informace prostudují a následně se jich bude učitel ptát. Poté žáci napíší email do hotelu, aby provedli rezervaci.

Učitel se po přečtení ptá:

What time can you arrive at the hotel?

Is it possible to come with a small dog?

Is there a parking space?

What do the rooms look like?

Is there a restaurant at the hotel?

5. Žáci vytvoří rezervaci dle pokynů, které jsou součástí pracovního listu č. 2, umístěného pod tímto popisem. Rezervaci připraví do předpřipraveného formuláře, taktéž v pracovním listu č. 2. Součástí pracovního listu č. 2 je také ukázka, aby žáci dokázali rezervaci lépe zformulovat. Opět tímto úkolem získají zkušenost, se kterou s lze setkat běžně při cestování, a to nejen do anglicky mluvících zemí.

6. V popisu hotelu zmiňujeme cestování ze zastávky Crystal palace. Žáci budou mít za úkol popsat cestu, jak se dostanou do centra – Victoria station. Učitel může vymyslet i další trasy. Vzhledem k velikosti londýnského metra doporučuji využít interaktivní mapu, kterou lze otevřít na počítači na stránce: <https://tfl.gov.uk/>

Obrázek 6 - Pracovní list č. 2, druhá část

VISIT LONDON

MADAM TUSSAUDS

ENTRANCE

Children:
Adults:

WHAT ELSE WOULD YOU LIKE
TO DO IN LONDON?
MAKE NOTES.

THIS IS YOUR HOTEL. READ THE FOLLOWING INFORMATION.

Built in 1854. Crystal Palace Hotel is a Victorian building in one of the most picturesque parts of south London. Our rooms all come with contemporary decor, air conditioning, flat-screen TV and hairdryer. We also have a car park, conferencing facilities, Italian restaurant and bar with satellite TV. Selhurst Park football ground is only a five-minute drive away, while Crystal Palace Park is just two minutes by car. the major attractions of central London are around 8 miles from the hotel.

Nearest tube station: Crystal Palace Overground St., 1.00 mins
Nearest airport: London Gatwick, 23.00 miles

There is charged parking available onsite.

Free WIFI available in the hotel
Pets not accepted Only guide dogs are allowed

Check-in & Check out 14:00 | 11:00

Zdroj: Best Western (2022), vlastní zpracování

MAKE A RESERVATION FOR:

- 2 ADULTS, 2 CHILDREN
- 4 NIGHTS IN JANUARY
- 2 BEDROOMS, 1 WITH DOUBLE BED.
- REQUEST FOR PARKING

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 7 - Pracovní list 2, třetí část

VISIT LONDON

for: bestwesterncp@hotel.com

from:

subject:

message:

for: bestwesterncp@hotel.com

from: veru.formi@seznam.cz

subject: reservation

message:

Dear Mr. or Mrs.,
I would like to make a reservation in your hotel. We are going to arrive in London on the 12th of January and leave on the 16th of January. Do you have any rooms available? We are two adults and two children. We would like to book two bedrooms (one with a double bed). Do you have a parking lot? We are going by car.

Best regards,
Veronika Formánková

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.3 How to bake gingerbread cookies

Třída: 6. – 7. ročník

Cíle:

V této aktivitě se žáci setkají s aktivitami zaměřenými na mluvení, poslech, psaní i čtení. Během několika aktivit v rámci tohoto tématu budou mít možnost se naučit a procvičit několik nových slovíček. Za aktivizační lze v rámci této aktivity považovat propojení s reálným životem. S receptem v anglickém jazyce se mohou žáci běžně setkat, v čemž je ujišťuje video recept hned v úvodu hodiny. Důležitou roli hraje také aktuálnost, která je zajištěná populárním pořadem Master Chef. Dále by žáky měla aktivizovat manuální činnost, která je zde zastoupena. Slovní zásobu se budou žáci učit samotným využíváním, nikoli pamětným učením, což patří také k aktivizačním metodám.

Jazykové prostředky

- **vocabulary** – dough, a yolk, baking powder, a pinch of salt, gingerbread spice, to stir, a pot

Řečové dovednosti

- **reading** – úvodní aktivita, recept na perníčky
- **listening** – pokyny k výrobě domácích lízátek
- **writing** – příprava receptu písemnou formou
- **speaking** – základní otázky k textu

Časová náročnost: 2–3 vyučovací hodiny (rozdělení do vyučovacích hodin je naznačeno v postupu)

Organizační forma: skupinová (skupiny po 3 žácích)

Pomůcky: připravený vytištěný materiál – pracovní list č. 3, ingredience na přípravu domácích lízátek, papírové čisté kartičky na poznámky k první aktivitě

Postup:

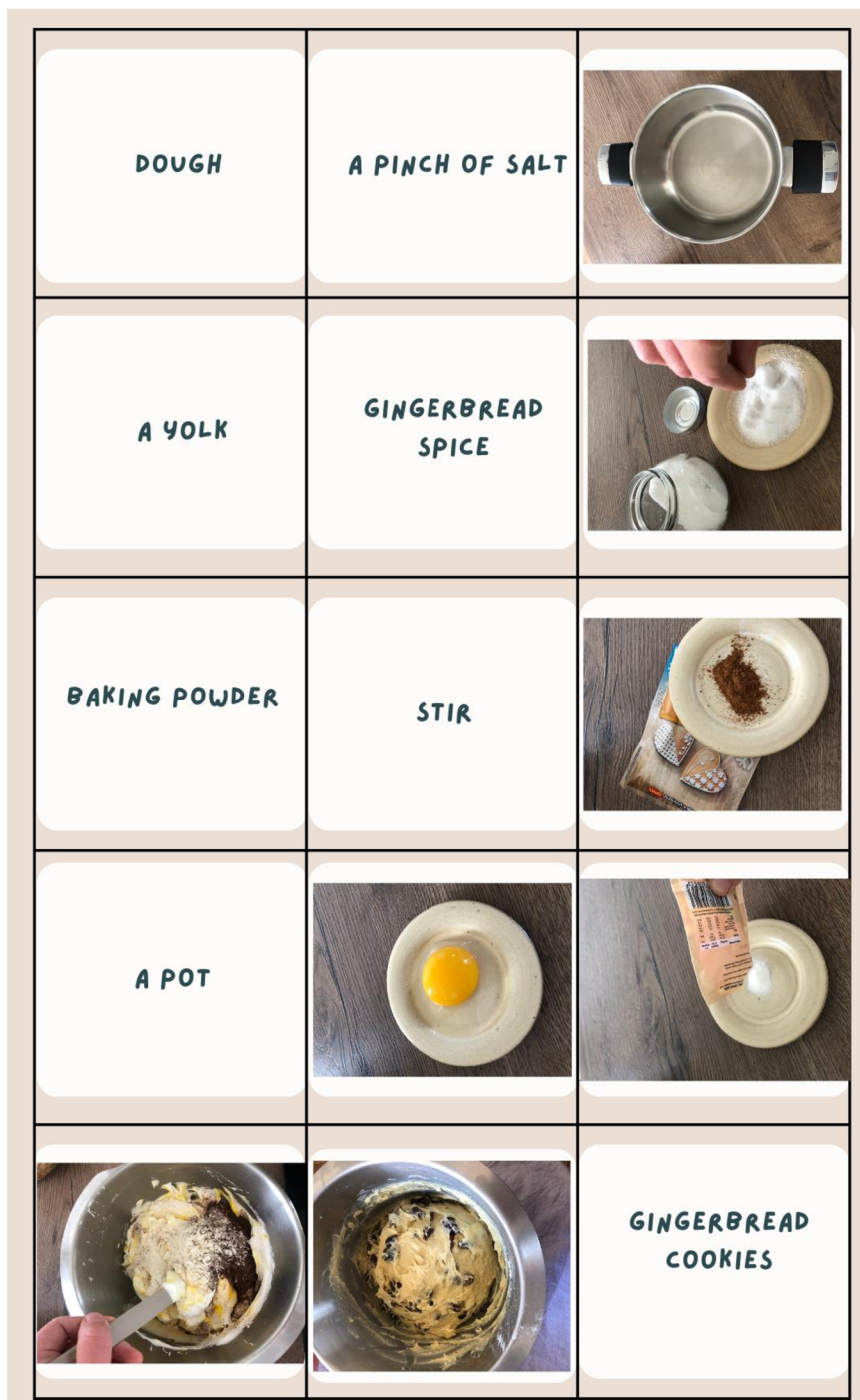
1.vyučovací hodina

1. Na začátku hodiny žákům pustíme video na přiloženém odkazu pro uvedení do tématu (čas 0:00 – 2:30): <https://www.youtube.com/watch?v=IB4JJw28C4Q>

Jedná se o video známého britského Master Chefa jménem Gordon Ramsay, kterého budou možná někteří žáci znát z televizních obrazovek. Cílem této aktivity není poslech samotný, ale uvedení do tématu, propojení s reálným životem. Žáci tím pádem nemusí porozumět každému slovíčku. Po shlédnutí videa žáky rozdělíme do skupin po třech žácích. Každá skupina bude mít za úkol sepsat co nejvíce ingrediencí, se kterými Gordon Ramsay ve videu pracoval.

2. Následně žáci dostanou text – „How to bake gingerbread cookies“. Budou rozděleni do skupinek po třech žácích a společně si text ve skupinkách přečtou. Skupinová forma je zvolena úmyslně pro snazší aktivizaci žáků. Práce ve skupinách, jak již bylo opakovaně zmiňováno, je zejména ve věku na druhém stupni základní školy důležitá.
3. Pro tuto aktivitu jsou vybrána slovíčka, která by pro žáky měla být nová a neznámá. Učitel může případně upravit dle konkrétní třídy. Tuto novou slovní zásobu se žáci naučí způsobem přiřazování slovíček z textu k obrázkům. Každá skupina dostane od učitele kartičky. Na jedné kartičce je napsané slovíčko a na druhé obrázek a třída bude slovíčka přiřazovat. Tyto připravené kartičky jsou umístěny hned pod popisem této aktivity. Následně učitel s žáky zkontroluje, ptá se: What is a yolk? What does the word „....“ mean? apod.

Obrázek 8 - nová slovní zásoba – gingerbread cookies

Zdroj: vlastní fotografie, vlastní zpracování

4. Budou následovat otázky od učitele, které pracují s porozuměním textu. Otázky bude učitel žákům pokládat ústně.

How much honey do you need to prepare gingerbread cookies?

What do you mix honey with?

How many yolks do you need?

How much baking soda do you need?

Do you need a fridge?

How much time do you need to prepare gingerbread cookies?

5. Žáci budou stále rozděleni do skupinek po třech. Každý žák přinese 3 potřebné věci pro výrobu lízátek. Žáci nebudou vědět, jaký recept budou připravovat, pouze dostanou za úkol přinést dané ingredience a potřeby. Na další hodině budou postupovat dle instrukcí vyučujícího.

Obrázek 9 - Kartičky s ingrediencemi

PLEASE BRING a can of Salko milk	PLEASE BRING 100 grams of sponge biscuit	PLEASE BRING lollipop sticks/wooden sticks
PLEASE BRING 500 grams of coconut	PLEASE BRING chocolate decorations	PLEASE BRING 50 grams of ground hazelnuts
PLEASE BRING a bowl	PLEASE BRING a wooden spoon	PLEASE BRING baking paper

Zdroj: vlastní zpracování

2.vyučovací hodina

6. Učitel bude žákům předávat instrukce ústně. V této aktivitě lze za aktivizační považovat zejména manuální činnost. Součástí je také poslech, během činnosti

žáků bude učitel jednotlivé kroky opakovat, má možnost průběžně dle činnosti žáků kontrolovat, zda správně porozuměli, případně dle potřeby zopakovat, například i jednotlivým skupinkám.

Instrukce vyučujícího:

- take the bowl
 - take the can of Salko milk, open it and put it into the bowl
 - add 500 grams of coconut
 - add 100 grams of sponge biscuits
 - add 50 grams of ground hazelnuts
 - take the wooden spoon and mix all the ingredients
 - form small balls and put them on the baking paper
 - put the lollipop sticks in the middle of every ball
 - decorate your lollipops with chocolate
7. Na závěr „pečení“ budou mít žáci za úkol sepsat recept do připraveného „formuláře“ – jedná se o pracovní list č. 3 - druhá část, který je umístěn hned pod popisem těchto aktivit. Recept si pak žáci odnesou domů, aby si lízátka mohli připravit třeba s rodiči.
8. Jako rozšiřující úkol mohou žáci dle receptu na perníčky zkusit doma upéct a přinést ochutnat spolužákům.

Obrázek 10 - Pracovní list č. 3 - první část

HOW TO BAKE GINGERBREAD COOKIES

INGREDIENTS

- 10 tablespoons of honey
- 3 cups of white flour
- 2 yolks
- $\frac{1}{2}$ teaspoon of baking soda
- $\frac{1}{4}$ teapoon of baking powder
- a pinch of salt
- a tablespoon of gingerbread spice

PREP TIME

- Prep | 20 m
- Bake | 10 m
- Ready in | 3 hours

PROCEDURE

01

You need to prepare a water bath. Take two cooking pots – a bigger and a smaller one. Fill the bigger one with water and boil it. Put the smaller pot into the bigger one and add 10 tablespoons of honey and warm it up to 50°C.

02

Add 3 cups of flour and stir it for 5 minutes.

Take the dough and put it into the fridge for at least 2 hours.

03

Add 2 yolks, baking soda, baking powder, a pinch of salt and gingerbread spice.

04

Take a rolling pin, roll the dough and make small gingerbread cookies with cookies cutters. Bake for 10 minutes.

Zdroj: obrázek – Holasová (2013), pracovní list - vlastní zpracování

Obrázek 11 - Pracovní list č. 3, druhá část

The image shows a worksheet titled "HOMEMADE LOLLIPOPS" on a brown background. At the top left is a large white circle. To its right is the title "HOMEMADE LOLLIPOPS" in white, bold, uppercase letters. Below the circle are two rounded rectangular boxes with white borders. The top box is labeled "INGREDIENTS" and the bottom box is labeled "PREP TIME", both in white, bold, uppercase letters. To the right of these boxes is a vertical list of numbers "01", "02", "03", and "04" in white, bold, uppercase letters, representing steps in a procedure.

Zdroj: vlastní zpracování

5.2 Kratší aktivity

5.2.1 Have you ever been to...?

Třída: 8. – 9. ročník

Cíle:

Cílem této aktivity je zábavnou formou procvičit tvorbu otázky a krátké odpovědi v předpřítomném čase. V úvodu aktivity si žáci připomenou vlajky anglicky mluvících zemí a zemí EU, které by měli již znát z výuky zeměpisu. Učitel se žáků ptá na jejich vlastní zkušenosti – které ze států navštívili. Během druhé části této aktivity pracují žáci mimo lavice a soutěží mezi sebou. Toto procvičování zábavnou a soutěživou formou by mělo vést k jejich aktivizaci.

Jazykové prostředky

- **vocabulary** – countries
- **grammar** – otázky v předpřítomném čase a krátké odpovědi na ně

Řečové dovednosti

- **speaking** – celá aktivita je založená pouze na ústním pokládání otázek a tvorbě odpovědí

Časová náročnost: 30 minut (možno přizpůsobit)

Organizační forma: skupinová

Pomůcky: kartičky s vlajkami

Postup:

V úvodu si s žáky promítneme vlajky států, se kterými se v této aktivitě budou moci setkat. Bude se jednat o země, ve kterých se mluví anglicky a o státy z EU. Žákům vždy ukážeme vlajku a jejich úkolem bude pojmenovat zemi, které vlajka patří. Žáků se můžeme ptát dle jejich reálných zkušeností – Have you ever been to...?

Následně učitel rozdá žákům kartičky s vlajkami představených států. Žáky rozdělíme do dvou týmů a postavíme do řady proti sobě. Jeden žák položí otázku komukoli z druhého týmu: „Have you ever been to...?“ Vybraný žák z protějšího týmu odpovídá dle své kartičky – Yes, I have./No, I haven't. Pokud žák odpovídá kladně,

přechází do protějšího týmu. Pokud odpoví záporně, zůstává ve svém týmu a otázku pokládá jeho tým. Zvítězí tým, který „navštíví“ všechny země, tedy ten, na jehož straně budou všichni žáci.

Obrázek 12 - Kartičky k aktivitě: „Where have you been?“

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.2 What country have you visited?

Třída: 8. – 9. ročník

Cíle:

Cílem této aktivity je procvičení předpřítomného času a zároveň času přítomného. Do této aktivity je zapojeno kreslení, žáci musí projevit svoji kreativitu. Využít mohou svých vlastních znalostí a zkušeností, vymyslet, čím jsou dané země charakteristické či mohou využít nápovědy na kartičce. Za aktivizační lze považovat propojení s reálným životem, naučení se novým poznatkům z reálií a manuální činnost žáků.

Jazykové prostředky

- **vocabulary** – země (možno zaměřit na jakékoli procvičování a opakování slovní zásoby)
- **grammar**
 - předpřítomný čas – kladení otázky „Have you been to....?“
 - přítomný čas – dotazování se na kreslený obrázek – „Is it a burger?“, tvorba vět ohledně symbolů

Řečové dovednosti

- **speaking** – kladení otázek pro uhodnutí země

Časová náročnost: 30 minut (učitel může přizpůsobit)

Organizační forma: skupinová forma – po 3–5 žácích

Pomůcky: kartičky, tabule, stopky

Postup:

Učitel má připravené kartičky s názvy zemí a indiciemi, co je pro vybrané země charakteristické, aby žáci měli inspiraci. Tyto kartičky jsou součástí připraveného materiálu pro tuto aktivitu, který je umístěn následně po představení této aktivity. První skupina zvolí jednoho zástupce, který půjde k tabuli. Vylosuje si kartičku a jeho úkolem je nakreslit, v jaké zemi byl. Žáci hádají danou zemi v předpřítomném čase: „Have you been to....?“. Během kreslení symbolů mají žáci možnost ptát se, co vybraný žák kreslí, například: „Is it a kangaroo?“ Procvičují tedy přítomný čas prostý a předpřítomný čas. Učitel stopuje čas 1 minutu. Hádají vždy všechny týmy. Pokud žák nakreslí obrázek tak,

že bude uhodnutý, získává jeho tým jeden bod a stejně tak získává bod tým, který dané místo uhodl. Časový limit pro nakreslení je 1 minuta. Během této aktivity by měl mít možnost kreslit každý žák. Vyhrává tým, který uhodne nejvíce zemí. Pokud žáci neuhodnou danou zemi, napíšeme symboly slovem na tabuli. Žáci budou mít společně za úkol vytvořit větu v přítomném čase prostém s použitím daného symbolu, například: There is the Eiffel Tower in France. London is the capital city of Great Britain. Větu žáci vytvoří, i pokud daný obrázek uhodnou.

Obrázek 13 - Kartičky k aktivitě: „What country have you visited?“

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.3 Make words

Třída: 6. – 7. ročník

Cíle:

Výuka pravopisu není, jak bylo v teorii zmiňováno, zcela jednoduchým úkolem. V této aktivitě ale mají žáci možnost spelling procvičit zábavnou formou, formou hry, soutěže se spolužáky. Je zde prostor pro jejich kreativitu, vymýšlení slovní zásoby z jakékoli oblasti.

Jazykové prostředky

- **vocabulary** – práce se známou slovní zásobou, tvorba slov na základě písmen, opakování slovní zásoby pro třídu v rámci kontroly
- **spelling** – práce s písmeny, hláskování vytvořených slov

Časová náročnost: 25 minut

Organizační forma: skupinová forma

Pomůcky: 6 kostek s písmeny (lze jednoduše vyrobit)

Postup – výroba kostky:

Vezmeme dřevěnou kostku a místo čísel na ni nalepíme samolepky s písmeny. Je vhodné, aby alespoň tři kostky obsahovaly samohlásky. Kombinaci je možné zvolit jakkoli, nicméně vkládám vyzkoušené tipy:

1.kostka: a, e, i, o, u, a

2.kostka: a, e, i, o, u, e

3.kostka: a, e, i, o, u, o

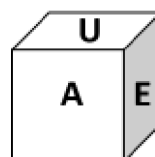
Další kostky budou obsahovat souhlásky.

4.kostka: k, p, g, t, b, v

5. kostka: d, n, c, p, f, w

6. kostka: r, h, l, m, s, t

Obrázek 14 - Kostka s písmeny

Zdroj: vlastní zpracování

Postup:

Učitel rozdělí třídu do skupin po třech až čtyřech žácích. Vybere zástupce z jedné skupiny, který hodí kostkami. Vybraná písmena se napíší na tabuli a týmy mají za úkol vytvořit co nejvíce slov. Vyhrává tým, který vymyslí nejvíce slov. Tým, který vymyslel nejvíce slov přečte vytvořená slova, která učitel napíše na tabuli. Následně vymyšlená slova přečtou i další týmy a učitel nová slova poznamená a u stejných slov zaznamená na tabuli počet výskytů. Každá skupina pak má za úkol vymyslet co nejoriginálnější větu na přiřazené slovo. Věty budou žáci vymýšlet na nejčastěji vymyšlená slova. Tým, který vymyslel nejvíce slov získává bod a stejně tak každý tým, který vytvořil smysluplnou a gramaticky správnou větu s využitím daného slova. Tým, který vymyslel nejvíce slov vybere zástupce, který hodí kostkou a zahájí tak další kolo.

Ukázka tvorby slov:

Hodila jsem kostkami a padla písmena:

1. ukázka: a, o, e, p, b, t

vytvořená slova: pet, bat, pot, tap, tea, beat, toe

2. ukázka: e, i, e, s, b, d

vytvořená slova: bed, bus, bee, see, bid

5.2.4 Who are you?

Třída: 6.-7. ročník

Cíle:

Cílem této aktivity je osvojení si tvorby otázky, volba mezi přítomným a minulým prostým časem. Aktivita je založena na poznání významných anglicky mluvících osobností, což ji propojuje s reálným životem. Druhá část aktivity je založena na soutěži, jedná se tedy o zábavnou formu procvičení, která by měla žáky také aktivizovat.

Jazykové prostředky

- **grammar** – present simple, past simple – tvorba otázek a odpovědí

Řečové dovednosti

- **speaking** – celá aktivita je založená pouze na ústním pokládání otázek a tvorbě odpovědí
- **listening** – poslech spolužáků

Časová náročnost: 45 minut

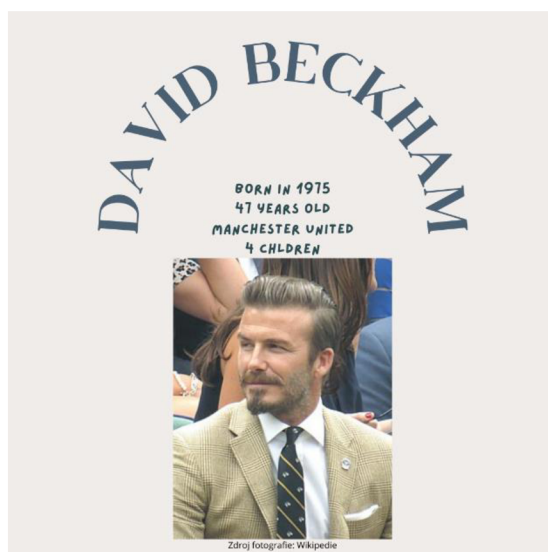
Organizační forma: skupinová

Pomůcky: kartičky se jmény a informacemi o anglicky mluvících osobnostech

Postup:

Na začátku hodiny promítneme na tabuli fotku Davida Beckhama spolu se základními informacemi o něm. Spolu s žáky si na této osobnosti ukážeme, jak se ptát na důležité informace.

Obrázek 15 - Ukázka s informacemi o osobnosti

Zdroj: vlastní zpracování

S žáky tvoříme otázky:

When was he born?

How old is he?

What is/What was his job? Where does he play football?

How many children does he have?

Následně každý žák dostane kartičku se jménem osobnosti a základními informacemi o ní. Úkolem žáků bude naučit se ptát na informace o dané osobnosti. Žáci si v tichosti informace přečtou. Poté informace promítneme na tabuli, aby je všichni žáci viděli. Žák, který má danou osobnost se bude ptát, učitel za pomoci kartičky bude odpovídat. Žáci se tak dozvědí informace o známých, anglicky mluvících, osobnostech. Ve druhé části dostane každý žák novou kartičku s osobností. Ostatní žáci se ho budou ptát. Dotazovaný žák smí odpovídat pouze ano – YES/ne – NO. Úkolem je, aby žáci zjistili, jakou osobnost daný žák představuje. Osobnosti je možné upravit dle aktuální oblíbenosti mezi žáky.

Obrázek 16 - Kartičky se jmény osobností a informacemi

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.5 What is it?

Třída: 8. – 9. ročník

Cíle:

Tato aktivita se primárně zaměřuje na volné mluvení a poslech. Žáci dostanou za pomoci kola štěstí slovíčko, které musí popsat spolužákům. Musí být kreativní, aktivita je postavena na soutěživosti, pozornosti a spolupráci.

Jazykové prostředky

- **vocabulary** – možno zaměřit na jakékoli procvičování a opakování slovní zásoby

Řečové dovednosti

- **speaking** – popis slova na kartičce

Časová náročnost: 20 minut

Organizační forma: skupinová forma

Pomůcky: kolo štěstí – ideálně ve webové aplikaci, připravená slovní zásoba

Postup:

Učitel bude potřebovat pro tuto aktivitu kolo štěstí. Může ho buď vyrobit z kartonu nebo za pomoci webové aplikace, a to například na webové stránce WORDWALL. Do kola vloží čísla. Vždy vybere jednoho žáka a ten stisknutím tlačítka v aplikaci kolo roztočí. Celkem bude v kole štěstí 20 čísel. Každé číslo bude mít přidělené jedno slovo. Cílem bude, aby žák spolužákům popsal dané slovíčko anglicky tak, aby ho spolužáci uhodli. Slovíčka byla vybrána náhodně na základě učebnic, se kterými jsem se setkala v rámci praxe při výuce. Každý učitel může obměnit dle svých zkušeností a využívaných učebnic.

Obrázek 17 -Slovní zásoba k aktivitě: „What is it?“

1 cycling	6 holiday	11 swimming	16 skating
2 shopping	7 painting	12 winter	17 timetable
3 free time	8 social site	13 flower	18 relationship
4 religion	9 carpet	14 president	19 best friend
5 translation	10 team	15 instrument	20 bridge

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.6 English speaking countries quiz

Třída: 9. ročník

Cíle:

V této aktivitě si žáci zopakují reálie anglicky mluvících zemí. Jedná se o opakování reálií, se kterými se žáci průběžně setkávali na druhém stupni, proto je aktivita zvolena zejména pro žáky v 9. třídě. Vzhledem k tomu, že se jedná o poznatky z reálného života, měla by aktivita vést žáky k aktivnímu zapojení. Vzhledem k tomu, že je aktivita připravena formou soutěže, lze také očekávat aktivní zapojení. Aktivizaci by také měla podpořit skupinová forma soutěže a spolupráce se spolužáky.

Jazykové prostředky

- **vocabulary** – slovní zásoba spojená s anglicky mluvícími zeměmi

Řečové dovednosti

- **speaking** – kladení otázek pro uhodnutí země
- **listening** – poslech otázek a odpovědí

Časová náročnost: 45 minut

Organizační forma: skupinová

Pomůcky: počítač, připravené otázky

Postup:

Na tabuli promítne učitel herní plochu. Nejjednodušším způsobem je použít aplikaci na internetu, možno využít na přiloženém odkazu, kde stačí vytvořit rychlou registraci: <http://azkviz.gjpslavicin.cz/>. Další možností je promítnutí základní plochy v editovatelném formátu a vybarvovat políčka například v aplikaci malování. Herní plochu lze použít na přiložením odkazu.

https://cs.wikipedia.org/wiki/AZ-kv%C3%ADz#/media/Soubor:AZ-kv%C3%ADz_hern%C3%AD_pl%C3%A1n.svg

Žáci budou rozděleni do dvou týmů. První tým vybere políčko a učitel týmu položí otázku. Pokud tým odpoví správně, políčko vybarví barvou daného týmu. Pokud odpoví špatně, může odpovídat druhý tým. Pokud ani jeden tým neodpoví správně, políčko se vybarví šedou barvou a již jej není možné získat. S žáky si ovšem otázku zodpovíme. Vyhraje ten tým, který propojí tři strany herní plochy či tým, který získá více políček.

1. Name five English speaking countries.
eg. England, Scotland, Wales, Northern Ireland, Ireland
2. What countries does the United Kingdom consist of?
England, Scotland, Wales, Northern Ireland
3. What is the English Queen's name?
Queen Elisabeth
4. Name five states of the United States of America.
e.g. Texas, Washington, Florida, Hawaii, California
5. Who is the president of the United States of America?
Joe Biden
6. Who is the British prime minister?
Boris Johnson
7. What are the colours on the British flag?
Blue, red, white
8. What are the colours on the Scottish flag?
Blue, white
9. What are the colours on the Irish flag?
Green, white, orange
10. Name five popular places in London.
e.g. Westminster, Westminster Abbey, Buckingham Palace, Trafalgar Square, Big Ben
11. Name five towns or cities in Great Britain.
e.g. London, Dublin, Brighton, Manchester, Edinburgh
12. What English football team plays home football matches at the Emirates stadium?
Arsenal
13. Name three football stadiums in London.

e.g. Emirates, Stamford Bridge – Chelsea, Wembley Stadium

14. Typical fast food in Great Britain is: fish and.....
chips
15. The rock music group from Liverpool, well known for the song Yesterday is called
The Beatles
16. Who wrote the song "Perfect"?
Ed Sheeran
17. What is the name of the channel between France and Britain?
The Channel Tunnel
18. What is the currency of Great Britain?
The British pound
19. Name three popular sports in Great Britain.
e.g. rugby, badminton, football
20. Who is the author of Romeo and Juliet?
W. Shakespeare
21. What is the Globe?
22. What is the name of the longest river in London?
The Thames
23. Name two well-known national parks in the USA.
e.g. Yellowstone, Grand Canyon
24. Is Great Britain a member of the European Union?
No
25. What is the name of the British anthem?
God Save the Queen
26. which English king married six times?
Henry VIII
27. What is the White House and where is it located?
Official seat of the American president, in Washington
28. Who is the patron of Ireland?
St. Patrick

5.2.7 What could happen?

Třída: 8. - 9. ročník

Cíle:

V této aktivitě se žáci naučí pohotově tvořit a vymýšlet situace, které mohou nastat mezi dvěma činiteli. Budou tvořit věty v přítomném čase prostém, nicméně aktivita je využitelná zejména pro vyšší třídy na druhém stupni vzhledem k potřebě větší slovní zásoby pro možnost hledání kreativních řešení. Za aktivizační lze tuto aktivitu považovat zejména z důvodu možné kreativity, práce s počítačem či mobilním telefonem a vzhledem k možnosti soutěžit se spolužáky.

Jazykové prostředky

- **grammar** – přítomný čas prostý

Řečové dovednosti

- **speaking** – volné mluvení

Časová náročnost: 20 minut

Organizační forma: individuální

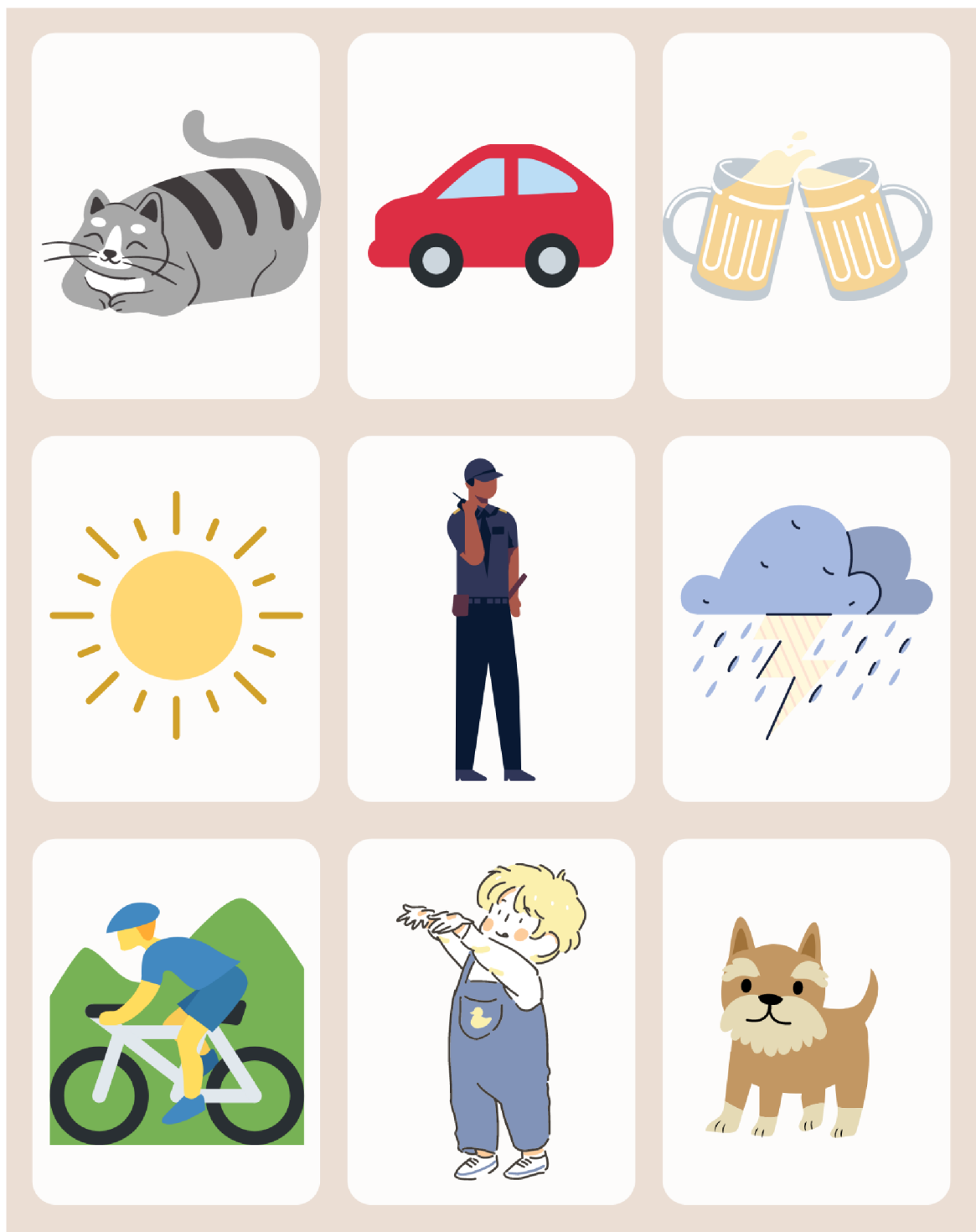
Pomůcky: kartičky, počítač (případně lze nahradit telefonem)

Postup:

Na začátku této aktivity rozložíme na lavici připravené kartičky s obrázky. Vybereme dva žáky a každý z nich vylosuje jednu kartu (k losování náhodných karet lze využít také webovou aplikaci Wordwall, která dvojice bude losovat sama jedním kliknutím). Tyto dvě karty s obrázky ukážeme žákům. Jejich úkolem je vymyslet, jaký problém může vzniknout mezi dvěma věcmi na dvou kartách. Např. auto a alkohol – Alkohol může způsobit/způsobuje dopravní nehodu. Žáci se snaží vymyslet co nejkreativnější řešení. Za pomoci aplikace Mentimetr vytvoříme tabuli, na kterou bude moct každý žák ze svého počítače (případně telefonu) napsat jedno řešení – jeden problém. Žáci vymyslí různé možnosti, které po časovém limitu jedné minuty

promítneme na interaktivní tabuli, zkontrolujeme správnost a vybereme nejkreativnější řešení. Tato aktivita je inspirována kartami Imaglee.

Obrázek 18 - Karty k aktivitě – What could happen?

Zdroj: vlastní zpracování

6 ZÁVĚR

V teoretické části práce byly představeny nejrůznější tradiční metody výuky a zároveň celá řada metod aktivizujících. Cílem praktické části byla aplikace těchto metod do konkrétních aktivit, které budou využitelné při výuce na druhém stupni základní školy. Mezi velmi důležité faktory, které rozhodují, zda budou dané aktivity žáky aktivizovat řadím na druhém stupni základní školy zejména propojení s reálným životem a využití v běžných činnostech. Právě tento fakt byl v teoretické části opakovaně představen na základě několika autorů, například dle poznatků Vágnerové a Lisé (2021), Skalkové (1995), Janíkové (2011). Anglický jazyk se touto využitelností pyšní a je vhodné, aby učitelé žáky o využitelnosti v běžném životě ujišťovali. Žáci v tomto věku mají možnost se s anglickým jazykem setkávat často na sociálních sítích nebo při cestování. Právě tato praktická zkušenost se odráží také v připravených materiálech.

Jeden z materiálů se věnuje sociálním sítím a influencerům, se kterými mají žáci pestré zkušenosti z běžných a často využívaných sociálních sítí, jako je Tik Tok, Youtube, Instagram, Facebook. Další materiál nabízí několik praktických úkolů k tématu cestování. V rámci tohoto materiálu si žáci vyzkouší hledání informací na internetu v anglickém jazyce, poznají zajímavé památky v Londýně, dozví se informace o hotelu, ve kterém se naučí vytvořit rezervaci a dále se zkusí zorientovat v místním metru. Tyto činnosti by měly žáky aktivizovat zejména z důvodu propojení s reálným životem a možností budoucího využití. Žáci mají také často možnost do Londýna cestovat v rámci školních zájezdů, a proto pro ně může být zajímavé se věnovat potenciálnímu programu a poznat tamější památky. V mnohých aktivitách se setkáváme se skupinovou organizační formou. Pro žáky na druhém stupni jsou velmi důležití vrstevníci. Mají stále větší potřebu odpoutávat se od rodičů. Přítomnost vrstevníků a vztahy s nimi hrají v tomto věku a období významnou roli. Z toho důvodu vnímám jako vhodné je střídavě na aktivizující činnosti takto uskupovat. Skalková (1995) upozorňuje také na to, že na motivaci žáků má pozitivní vliv propojování práce hlavy a rukou. Z toho důvodu se můžeme v mnoha aktivitách setkat s manuální činností. Jedná se například o přípravu lízátek dle instrukcí nebo například o aktivity s kreslením apod.

Maňák se Švecem (2003) řadí mezi aktivizační metody metodu inscenační. S tou se můžeme setkat například v aktivitě o influencercech, kdy mají žáci za úkol zhodnotit,

proč je či není dobré být influencerem a k této problematice sehrát krátkou scénku. Cílem didaktických her je podpora představivosti. Rozvoji představivosti se věnuje hned několik aktivit, a to zejména ty aktivity, kde žáci hádají nějaký pojem či významnou osobnost. Konkrétně se jedná o aktivity: „Where have you been...? Who are you...?“ a další.

Další kladně hodnocenou metodou je metoda heuristická. Tuto metodu můžeme vidět v pracovním listu k cestování v Londýně. V rámci velké části aktivit se věnují metodě diskusní. Ve velké míře je diskuse obsažená v aktivitách o influencerech či aktivitách ohledně návštěvy Londýna. U metod diskusních lze primární důvod aktivizace chápat v propojení s reálným životem. Komunikaci je vhodné aktivně rozvíjet a ujišťovat žáky o využívání v běžném životě.

V dalších aktivitách se můžeme setkat s propojením různých i tradičních metod. Jedná se například o práci s textem, instruktáž či vysvětlování. Práce s textem je obsažena v pracovních listech k přípravě perníčků či návštěvě Londýna. Jedná se o recept na přípravu perníčků či popis hotelu. S instruktáží se setkáváme také v rámci pracovního listu na přípravu receptu, kde mají žáci za úkol dle pokynů vytvořit těsto na sladká lízátka. V teoretické části jsem zmiňovala spíše menší využití instruktáže a obecně metod tradičních, nicméně takto v kontextu a v souvislosti s metodami aktivizačními se může jednat taktéž o metody aktivizační. Důležitá je také pestrost a propojování nejrůznějších metod.

Zásadní výhodou výuky anglického jazyka je, že se jedná o světový jazyk. Žáci mají možnost se s ním setkávat i mimo školní výuku, což je neustále ujišťuje o nejdůležitějším faktoru aktivizujících metod, a to je právě, již vícekrát zmiňované propojení s běžným životem. Právě rozšíření anglického jazyka po celém světě pomáhá učitelům a usnadňuje jim jejich práci v přesvědčování a motivování žáků. I přesto je neustále potřeba žákům ukazovat využitelnost a ujišťovat je v tom. Na druhém stupni se setkáváme s emočními výkyvy, a proto je takovéto neustálé ujišťování velmi důležité.

7 SUMMARY

My diploma thesis is focused on education at the second grade of primary school. I was interested in traditional and activating methods, which should be, as far as I am concerned, one of the most important things in being a teacher. Activating learners is a difficult skill as their mental development at the age of 11 - 15 is very diverse. There are many mental changes in this age I refer to in my theoretical part of the work. I believe that every teacher should be aware of the children's mental development to take it into account during teaching.

There was a unique possibility to spend a lot of time at the second grade of primary school during my attendance at the South Bohemia University, which was one of the best studying experiences I have ever had. I was in touch with many proficient teachers who taught me a lot. I am about to work as a teacher, so the goal of my diploma thesis is meant to be useful for my future occupation.

As I know activating learners is important, I have focused on both traditional and activating methods to find out the benefits and use them in practise. After studying theory, I started preparing materials for teaching. It is very important for children to learn useful things for everyday life, so I asked pupils to tell me what they are interested in. I was told: social sites, food, travelling.... Those words inspired me to prepare materials related to these three topics consist of many shorter activities. The first topic is "The life of an influencer." Pupils should think about what it is like to be an influencer, learn new vocabulary and practise grammar. Especial emphasis is given to speaking. Everything is prepared in a fun way to activate learners who work often in groups.

The second topic is "Visit London." Pupils become aware of London while reading, writing, and speaking. All parts of this topic are based on my personal experience with travelling in London which can be useful in everyday life. They find out many popular historical monuments, work with computer to write down information about prices in London, make a reservation in a hotel and get to know London Underground.

The third topic is: "How to bake gingerbread cookies." Contrary to all previously mentioned activities, this one contains also a manual work. Learners prepare

homemade lollipops due to listening narrated recipe and learn new vocabulary provided by pictures.

There are also seven shorter activities in my practical part of the thesis – longer and shorter ones as I find it useful for teaching. All of them are aimed to activate learners and relate to the real-life topics. Pupils particularly practice grammar and vocabulary prepared in a way that teacher is able to use materials also for different kind of vocabulary and grammar.

From my point of view, I am self-satisfied with the diploma thesis. Despite the fact some professionals may find imperfections, all the materials are useful for my future job, so the main goal of the diploma is fulfilled. I appreciate all teachers I met during my work experience as a teacher at school and look forward to use all the materials in the future.

8 BIBLIOGRAFIE

BEARE, Kenneth. How to Teach Pronunciation. *ThoughtCo* [online]. ThoughtCo, 2019 [cit. 2022-06-10]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/>

BEST WESTERN. Best Western Crystal Palace. *Best Western* [online]. London: Best Western, 2022 [cit. 2022-06-28]. Dostupné z: https://www.bestwestern.com/en_US/book/hotels-in-london/best-western-london-queens-crystal-palace-hotel/propertyCode.84225.html

DEVONSHIRE, Victoria a Michael FLUCK. Spelling development: Fine-tuning strategy-use and capitalising on the connections between words. *0959-4752*. 2010, **5**(20), 361-371. ISSN 0959-4752.

DOSTÁL, Jiří. *Učební pomůcky a zásada názornosti*. Olomouc: Votobia, 2008. ISBN 978-80-7220-310-9.

HAINES, Simon. *Projects for the EFL classroom: resource material for teachers*. Walton-on-Thames: Nelson, 1989. ISBN 0175557365.

HARMER, J. *The Practice of English Language Teaching*. Pearson, 2015. ISBN: 9781447980254

HOLASOVÁ, Aneta Františka. *Lumír včelaří, aneb, Medový slabikář*. V Praze: Raketa v produkci nakl. Labyrint, 2013. ISBN 978-80-86803-25-8.

Instagram: kovy_gameballcz. *Instagram* [online]. 2022 [cit. 2022-06-18]. Dostupné z: https://www.instagram.com/kovy_gameballcz/

JANÍKOVÁ, Věra. *Výuka cizích jazyků*. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 9788024735122.

JANKOVCOVÁ, Marie, Jiří KOUDELA a Jiří PRŮCHA. *Aktivizující metody v pedagogické praxi středních škol*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989. Pedagogická teorie a praxe. ISBN 80-04-23209-4.

KOHOUT, Karel. *Základy obecné pedagogiky*. Vyd. 2., dopl. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-7452-009-9.

LYON, Cheryl. Vocabulary words: An evidence-based literacy strategy. *Understood* [online]. Understood for All, 2022 [cit. 2022-06-10]. Dostupné z: <https://www.understood.org/>

MALACH, Josef. *Teorie metodiky výchovy*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2007. ISBN 978-80-86723-29-7.

MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5

NAVRÁTIL, Stanislav a Jan MATTIOLI. *Problémové chování dětí a mládeže: [jak mu předcházet, jak ho eliminovat]*. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3672-3.

PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.

PTÁČEK, Radek a Hana KUŽELOVÁ. *Vývojová psychologie pro sociální práci*. Praha, 2013. ISBN 978-80-7421-060-0.

SAGE. Key principles for teaching grammar. *SAGE* [online]. SAGE, 2022 [cit. 2022-06-28]. Dostupné z: <https://uk.sagepub.com/en-gb/eur/key-principles-for-teaching-grammar>

SANAKO. Sanako: Story based language teaching. Sanako [online]. Finland: Sanako, 2022 [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: <https://blog.sanako.com>

SCRIVENER, J. *Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching*. Macmillan ELT, 2011. ISBN: 978-0230729841.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Za novou kvalitou vyučování: (inovace v soudobé pedagogické teorii i praxi)*. Brno: Paido, 1995. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-11-7.

ŠEBESTOVÁ, Simona, Petr NAJVAR a Tomáš JANÍK. Příležitosti k rozvíjení řečových dovedností ve výuce anglického jazyka: samostatně anebo v integraci. *Pedagogická orientace*. 2011, **21**(3), 27. ISSN 1211-4669.

TŮMA, František. *PRAKTICKÉ VYUJITÍ INDUKTIVNÍHO PŘÍSTUPU PŘI VÝUCE ANGLICKÉ GRAMATIKY*. Liberec, 2008. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci FAKULTA PEDAGOGICKÁ. Vedoucí práce Mgr. Lucie Příšovská.

VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4961-0.

9 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Otázky k úvodní aktivitě	37
Obrázek 2 - Pracovní list č. 1, první část	39
Obrázek 3 - Pracovní list č. 1, druhá část	41
Obrázek 4 - Skládačka pro uvedení do tématu	43
Obrázek 5 - Pracovní list č. 2, první část	44
Obrázek 6 - Pracovní list č. 2, druhá část	46
Obrázek 7 - Pracovní list 2, třetí část	47
Obrázek 8 - nová slovní zásoba – gingerbread cookies	50
Obrázek 9 - Kartičky s ingrediencemi.....	51
Obrázek 10 - Pracovní list č. 3 - první část	53
Obrázek 11 - Pracovní list č. 3, druhá část	54
Obrázek 12 - Kartičky k aktivitě: „Where have you been?“	56
Obrázek 13 - Kartičky k aktivitě: „What country have you visited?“	58
Obrázek 14 - Kostka s písmeny	59
Obrázek 15 - Ukázka s informacemi o osobnosti.....	62
Obrázek 16 - Kartičky se jmény osobností a informacemi	63
Obrázek 17 -Slovní zásoba k aktivitě: „What is it?“	65
Obrázek 18 - Karty k aktivitě – What could happen?	69